

KERSTBOEK

VAN

ZONNESCHIJN

Uitgave Drukkerij C. A. Spin & Zoon N.V. Amsterdam — Uitgeversmaatschappij W. de Haan N.V. Utrecht

1937

KERSTBOEK

VAN

ZONNESCHIJN

SAMENGESTELD DOOR

D. A. CRAMER-SCHAAP

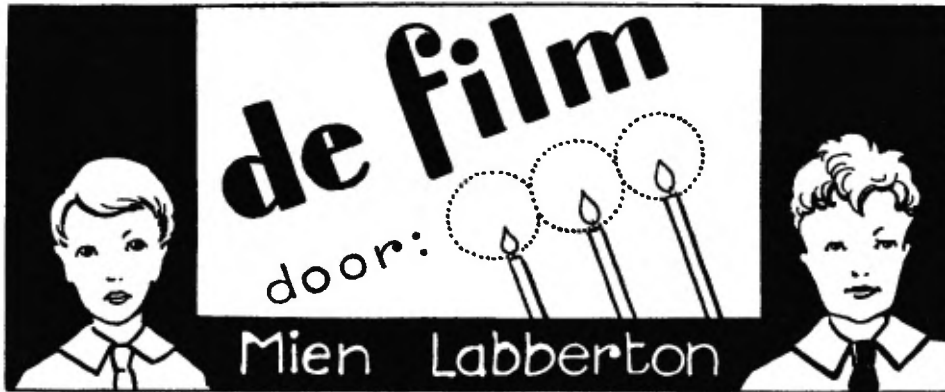
UITGAVE DRUKKERIJ C. A. SPIN & ZOON N.V., AMSTERDAM
UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V., UTRECHT

INHOUD

Omslag: Op weg naar de kribbe.

Illustraties van Nans van Leeuwen.

	Bladz.
DE FILM door Mien Labberton, met 3 ill.	3
KERSTLIEDJE door D. A. Cramer-Schaap met 1 ill. en muziek van Geertruida van Vladeracken	11
HET PRETTIGSTE UUR door D. A. Cramer-Schaap, met 2 ill. ...	13
DE HEILIGE MAAGD MET HET KIND. Reproductie naar de schilderij van Quinten Matsijs (1466-1530).	
GA HET LICHT TEGEMOET, DAN BLIJVEN DE SCHADUWEN ACHTER JE door R. Voorhoeve, met 2 ill.	19
LIESKE'S KERSTFEEST door Geerte Wenting, met 2 ill.....	23
TERUG NAAR HUIS door W. J. Strijt, met 2 ill.....	31
EEN KERSTSPROOKJE door L. Spelberg-Stokmans, met 2 ill.	37
MUZIEK VOOR DE ENGELEN door Marie Schmitz, met 2 ill.....	43

O ja, Moeder, dat heb ik je nog niet gezegd. Ik ben eerste Kerstdag bij Lex gevraagd. 's Middags gaan we fijn naar de bioscoop en 's avonds is er een reuzefuif bij de Kerstboom. 't Is meteen voor z'n zusje's verjaardag. Fijn hè!"

Huib's ogen glommen bij de pret, die hij in 't vooruitzicht had.

Moeder keek naar haar jongen. Zijn gezicht was haar een raadsel. Was het mogelijk, dat hij er nu helemaal niet aan dacht, dat Ferry zou komen? „Dat is niet erg prettig voor Ferry”, zei ze. En ze zag meteen, dat Huib er niet van schrok. Hij had er dus wèl aan gedacht. Er kwam een verdrietige trek om haar mond.

„Nou ja, wat zou dat? Ik kan toch om dat vervelende jog al mijn pretjes niet laten schieten? Dan zou ik een leuke kerstvacantie hebben! Waarom vraag je hem dan ook?”

Het bleef even stil. Het was of de woorden in de kamer bleven hangen en het er triest en somber maakten. Net zo somber en triest, dacht de moeder, als het gezicht van Ferry zo menigmaal staat. In de stilte zagen ze allebei in hun gedachten het neefje vóór zich, het neefje met zijn tenger zwak lichaam en zijn kromme hoge rug. De ergernis op Huib's gezicht nam toe. Zijn moeder zag het en ze onderdrukte een zucht.

„Waarom?” herhaalde ze. „Omdat ik wel eens denk, dat *mijn* jongen, als hij zo'n saai en moeilijk leven had als Ferry bij zijn oudtante, het óók wel prettig zou vinden, eens te logeren gevraagd te worden.”

Huib haalde zijn schouders op.

„Nou ja, al die veronderstellingen. Maar dat is nou gelukkig niet zo. Maar mag ik nou, of moet ik bedanken voor je?”

„Je moet niets. Je weet, dat ik je altijd graag zoveel mogelijk zelf laat beslissen. Je wist, dat Ferry kwam, je hebt de invitatie blijkbaar al aangenomen, is 't niet? Dus is het uit.”

„Ik weet tòch nooit met Ferry te spelen of te praten, dat weet je wel.”

„Nee, dat is zo, helaas.”

Huib wendde zich geërgerd af. Dat gezeur altijd. Waarom zei Moeder dat nou weer op zo'n veelzeggende toon? Wat moest hij, gezonde jongen van twaalf, bijna dertien, voetbalkei en sportmaniak, in 's hemelsnaam beginnen met dien vervelenden kaffer van een Ferry, die nota bene een

bult had en stotterde als een baby ? Als je met hem op straat moest lopen, had je het land. Als Moeder hem dan zo graag te logeren wou hebben, moest ze zèlf maar met hem optrekken. Het was heus niet àlles, er zo'n neef op na te moeten houden ! Hij slikte zijn laatste happen brood haastig door, veegde snel langs zijn mondhoeken en stond op. „Ik mag wel gaan, hè ? We hebben vanmiddag onderlinge wedstrijd op het ijs, zes jongens. Om te trainen voor de echte wedstrijd.”

„Hou je dan maar kranig. Veel plezier, hoor.”

Ze bleef in gedachten zitten. Deed ze Huib onrecht ? Was het wonder, dat haar fikse levenslustige jongen, haantje de voorste bij alle sport, geen raad wist met het neefje, dat zijn genoegens op zo heel ander terrein moest zoeken ? Maar was het niet evenzeer onbegrijpelijk, dat Huib, zo dól op alles wat beweging en lichaamsbehendigheid vereiste, nièt diep meevoelde, hoe zéér Ferry was misdeeld, en hem zelfs niet de minste hartelijkheid wou geven ? Had zij hem nu tot thuisblijven op Kerstdag moeten dwingen ? Was het dàn, opgelegd en afgedwongen, nog wel van énlige waarde ? Wat zou Ferry hebben aan een kameraad, die uit zijn humeur en korzelig en prikkelbaar zou zijn ? Immers niets.

Ze kwam er niet op terug. Soms, terwijl zij het logeerkamertje behaaglijk maakte of nog enkele inkoopjes voor haar kerstboompje deed, betrapte ze er zich op, dat haar gedachten graag naar het verleden gingen en aan allerlei kleine voorvalletjes bleven hangen, waarbij Huib zich wél hartelijk had betoond, wél meevoelend met anderen en warm van hart. Maar ze moest zich bekennen, dat die verschillende tafereeltjes, die zij zich zo héél graag te binnen bracht, van lang geleden waren — toen hij nog een kleutertje was. Sinds hij naar school was gegaan, en daar bijna altijd vóóraan stond, bij alle werk en bij alle spel, was hij zèlf het doel geworden van al zijn verlangens, zèlf het middelpunt, waar al zijn denken, doen en wensen om draaiden. Waren alle jongens van zijn leeftijd zo ? Als hij broers of zusters had, zou het dan beter zijn geweest ? Och, wat hielp al dat vruchteloos vragen. Ferry zou door Huib's toedoen géén prettige kersttijd bij haar krijgen, dàt was wel zeker. Huib zou zoveel mogelijk afwezig zijn, allerlei afspraken hebben en zich aan het neefje weinig of niets gelegen laten liggen. Och, ze had het immers wel geweten — hoè graag ze het ook anders had gewild ! Wilde de logeerpartij geen algehele mislukking worden, dan zou ze weer zèlf voor Ferry's genoegens moeten zorgen, zelf met hem uitgaan, hem bezighouden. In plaats van een oud-tante had hij dan tenminste een tante . . . ze lachte wat bitter. Ze voelde, hoe ze tegen beter weten in, tòch weer op Huib had gerekend — hij werd toch immers ouder, begrijpender ? — èn, had ze gehoopt, zijn viool zou nu een band vormen tussen de twee jongens. Ferry was dol op muziek. En Huib ? Was het om de muziek zelf dat hij graag speelde, óf om ook hiêrdoor alweer nóg meer mee te tellen op clubavondjes en kamp-réunies ?

De dagen verliepen. De dag vóór Kerstmis bracht den jongen gast in hun huis. Hij scheen schuwer en stiller nog dan ooit. Met een gevoel van verlichting trok Huib de volgende morgen de voordeur achter zich dicht. Fijn, hij was er een hele dag tussen uit !

In de middag zat hij in de bioscoop te midden van de vrienden : vijf jongens had Lex mogen vragen ! Het voorprogramma kreeg hun luide critiek.

Toen werden ze stil: de hoofdfilm begon, en boeide hen onmiddellijk. Vanaf het eerste ogenblik was Huib volkomen „er in.” Die daar speelde, die daar praatte en zich bewoog, dat was een jongen als zij allen, dien kon je volgen en begrijpen bij alles wat hij deed en niet deed. Een goeie „keeper” zou hij zijn bij hun elftal! Een leuke naam wel, Richard. Fijn, zoals hij gekleed te water sprong, om dat kleine kind te redden! Vond hij dat nou écht zo vervelend, dat het in de krant kwam te staan? Waarom? Geen wonder dat hij piloot wou worden — was dat ook niet zijn eigen liefste wens? Huib's gedachten waren één met den jongen daar vóór hem op het witte doek

Wat!! Er ging een kreet door de toeschouwers. Huib slikte, zijn hart bonsde. Voor hun ogen sloeg een auto te pletter tegen een trein, die een onbewaakte overweg passeerde. Een man werd er uit gedragen. En een jongen . . . Huib trilde. Vréselijk! Je zei wel, je dacht wel eens, dat iederéén een ongeluk kon krijgen, natuurlijk, maar dat het jezelf inderdád ooit zou kunnen overkomen, dáaraan dacht je toch eigenlijk nooit. Richard. Lééfde hij? De mán was slechts licht gewond. Maar Richard? Zo levenloos was hij daar voortgedragen Wanneer wisten ze nu eindelijk of hij?

De jongens herademden:
Richard leefde. Ze zagen hem terug in het Ziekenhuis. En wéér ging hun adem sneller. Daar stond hij, met geschonden neus, met een kunstvoet, met een hand waaraan de vingers korte stompen waren. Het was Richard niet — en hij was het toch. Maar de levendige ogen waren dof geworden en droef, de mond lachte niet meer, maar was strak gesloten, door verbittering en pijn. „Ik was liever dóód geweest”, stond er op het hele gezicht van den jongen te lezen. En dat was te begrijpen, peinsde Huib. Wat had je er aan, zó verder te moeten leven? O stel je vóór, dat je zelf zo, als Richard, een heel leven lang, van je veertiende tot misschien je zestigste of zeventigste jaar . . . Met gespannen aandacht volgde hij het verloop. Hij zag, hoe langzaam, heel langzaam aan,

Fijn, hij was er 'n hele dag tussen uit!

het nu eens droevige dan weer verbitterde en verbeterd gezicht van den jongen begon te veranderen. Hoe er soms weer een lach op stond, soms weer aandacht en belangstelling voor de dingen om hem heen. En — het was nièt zijn moeder, die dit gedaan wist te krijgen, hoe lief en zorgzaam ze ook voor haar verminkten jongen was. Het was dikwijls juist, alsof al haar zorgen hem juist kribbig maakten en nors. Het wàs ook vervelend, als een klein kind te worden nagelopen met lievigheden en lekkernijtjes, terwijl alles in je schreeuwde naar het hockey-veld of de ijsbaan. O hoe begrijpelijk, dat je 's avonds die afschuwelijke kunstvoet, waar je nog blij mee moest zijn, van je afsméét en snikkend neerviel op je bed! Nee, het was niet zijn moeder, die hem vertroetelde en verwende, noch zijn vader, die na het ongeluk zelf nooit meer vrolijk kon kijken, die aan Richard's gezicht langzaam-aan weer een trek van rust en wilskracht wisten te geven. Die dit deed, dat was een wat oudere jongen, dien hij in het zwembad had leren kennen.

„Het is flink van jou, dat je toch komt zwemmen”, zei die jongen.

„Het is het enige, wat ik nog zo'n beetje kan”, antwoordde Richard bitter.

„Maar ik heb er toch niets aan, ze laten me allemaal links liggen.”

„Zwem je om te zwemmen of om de hulde van de jongens? Zet je kop op, kerel. Die je links laten liggen, omdat je wat verminkt bent, die zijn niet veel waard. Die zijn zeker bang, dat het wel eens lastig voor ze kan zijn, met je om te gaan. Dat ze eens iets zouden moeten doen of laten, voor jou. 't Zijn eigenlijk lafaards: ze durven alleen maar aan wat hun zelf ten goede komt. Je moet ze laten zien, dat je dezelfde kerel bent, al mis je wat van de buitenkant. De binnenkant is 't voornaamste, vergeet dat nooit: hart en geest. Die heb je. Werk er mee. En zet je kop op.”

Op het witte doek stonden de twee jongens. Lévend. Hun woorden waren geen duffe boekenwoorden, geen onwaarschijnlijke bioscoop-avonturen, maar het was alles levende werkelijkheid. Om hen heen was het rumoer van het open zwembad, de durf van het echte brandende jongensleven. En tòch was het Huib, alsof hij zijn aandacht er niet meer bij kon bepalen. Wèl volgde hij met scherpziende ogen alles wat zich daar vóór hem afspeelde, maar terwijl hij meebeleeftde, hoe Richard op school weer lust begon te krijgen in zijn werk, hoe hij met veel strijd en zelfbeheersing, met vallen en opstaan — steeds gesterkt en gesteund door de nieuwe vriendschap, die in zijn leven was gekomen als een verhelderend licht — er in slaagde, géén slachtoffer te worden van zijn ongeluk, maar hoe hij, zijn lichamelijke tekorten beheersend en overwinnend, ondanks de vele moeilijkheden, die eensdeels door medelijden, anderdeels door miskennen, telkens weer op zijn weg werden gelegd, flinker en flinker werd, tót ze hem eindelijk zagen als krachtig en energiek bedrijfsleider in een grote fabriek — terwijl hij dit alles intens meebeleeftde, was er in Huib voortdurend, onder alle sympathie en bewondering door, een gevoel van onrust en zelfverwijt. Vóór het gelaat van Richard, zo lévend daar op het witte laken, schoof zich een ander gezicht, een jongensgezicht met droeve, donkere ogen. Een schrander gezicht, maar lusteloos en vol verborgen verlangen. En telkens weer hoorde hij den vriend de woorden zeggen: „Die je links laten liggen omdat je wat verminkt bent, die zijn niet veel waard. Die zijn zeker bang, dat ze eens wat zouden moeten doen of laten, voor jou. Lafaards, die alleen maar aandurven wat hun zèlf ten goede komt.”

En het werd Huib, alsof hij zèlf werd uitgescholden. Het prikte hem. Lafaard ? Wie durfde dat tegen hem te zeggen ? Die kerel daar op het doek ? Lafaard ! Was je zo bang om een pretje te moeten opgeven voor je neefje ? Lafaard ! Ben je zo bang je op straat met Ferry te vertonen ? Lafaard ! Heb je het nog nooit eens aangedurfd hem mee te nemen naar je vrienden ? Als je tegen Lex gezègd had, dat hij bij je was, zou hij dan vandaag niet méé zijn gevraagd ? Maar je durfde het niet aan, ten aanzien van al de jongens een stotterend neefje te hebben met een bult ! Heb je hem wel eens ooit er iets van laten merken, dat je weet, dat hart en geest méér betekenen dan een rechte rug ? Of wist je dat misschien nog niet ? Hoe komt het toch, dat hij tegen jou het allermeeeste stottert ? Hoe komt dat ?

Huib kreeg het warm. Alsof er in de atmosfeer om hem heen iets was, dat hem prikkelde en benauwde. Hij was tenslotte blij, toen het uit was. Met de anderen liep hij mee naar buiten. Een beetje spijtig bedacht hij, dat hij het allerlaatste deel van de film maar nauwelijks had gezien. Toch jammer. Verstrooid gaf hij antwoord, praatte hij mee met de anderen, maar hij kon zich niet losmaken onderwijl van de gedachte, dat nu in de huiskamer thuis Vader en Moeder zaten met Ferry. Alle drie lezen ? Of Moeder deed misschien een spelletje met hem ?

Aan de feestelijke kerstmaaltijd was hij ongewoon stil. De film werd luide besproken — het hinderde hem. Zijn blik bleef hangen aan de brandende kaarsen in de kamerhoek, waar een kerstboom een straling gaf van licht. Kèrstlicht. Dat was licht van liefde, licht dat door duisternissen heen kwam breken. Zo moèst het tenminste zijn. Hij schoof onrustig heen en weer op zijn stoel. Wat mankeerde hem toch ! Straks zouden ze dansen en spelletjes doen rondom de boom. Maar thuis aan de tafel zat Ferry, met weemoedige ogen, die soms opeens zo konden blinken, als hij wat hoorde vertellen van nieuwe uitvindingen of zo. Een radiotoestelletje had hij zelf in elkaar gezet. Och, dat zou wel prutswerk zijn. Zou het ?

Na tafel was het opeens in hem beslist.

„Ik moet nu weg, zeg, ik heb een neefje te logeren, dat heb ik je vergeten te zeggen.” Lafaard, lafaard — het woord dreunde in zijn oren — de wáárheid durf je niet eens te zeggen, je hèbt het niet vergeten

Lex keek verwonderd. „Wat vervelend zeg, waarom heb je 'm niet méégebracht ?”

Huib was al in de gang, liep de kamer weer in en nam haastig afscheid. „Ik . . ik kom wel eens met 'm.” In één gestrekte draf liep hij de tien minuten, die hem scheidden van zijn huis. Buiten adem belde hij. En meteen bleef hij luisterend staan. Speelde Moeder piano ? Hoe zou het binnen zijn ? Wat zouden ze zeggen ? In de gang nu hoorde hij duidelijker een hem welbekende kerstmelodie. En metéén wist hij, wát daarbinnen welkom zou zijn.

Vlug liep hij de trap op, en kwam terug, zijn viool in de hand.

Zacht opende hij de kamerdeur, was in enkele stappen bij de piano en begon de melodie mee te spelen.

Zijn vader keek op uit zijn boek. Uit zijn moeders ogen schoot een blik naar hem toe, die niets dan onverwachte maar gróte blijdschap was. Een gevoel van warmte stroomde door hem heen. Tegelijk zag hij, al spelende, het kerstboompje staan. Had Moeder dat voor Ferry gedaan ? Ze hadden er gewoonlijk geen, omdat hij toch haast aldoor uitgevraagd

werd. Gezellig was het hier, met die open haard. Dat kleine boompje was lang niet minder dan die grote bij Lex, eenvoudiger, maar echter. Alsof de kaarsen warmer straalden, nu er minder versiering was tussen het groen. Het licht viel juist op Ferry's hoofd. Gek eigenlijk, dat je kon spelen en de wóorden van de melodie met de klanken hoorde in je hoofd en onderwijl toch nog zoveel er bij kon denken en zien. Hij bewoog zijn strijkstok met grote aandacht en volgde de woorden: „Er zingt een liedekje in mijn hart, zo blijde”

Het liedje was uit. Het was of het naklonk in de kamer, naglansde op de gezichten. Niemand vroeg, hoe hij zo vroeg thuis was. „Nog wat?” vroeg Ferry alleen. „Hè ja.”

Ze speelden weer, het ene lied na het andere. En terwijl Huib naar den jongen keek, die daar zat bij het Kerstboomlicht, zag hij hoe de trieste uitdrukking uit de ogen verdween, hoe er een dromerig verlangen in kwam, dat sterker werd en sterker, hoe er iets viefs en levendigs in begon te komen. Net als bij Richard „Moeder” zei Huib opeens, nadat ze wat gerust hadden en nu een stuk kerstkrans aten, „wat ik vanmiddag gezien heb, is een prachtige film voor Ferry. Mogen wij er morgen samen naar toe? Ik wil hem best nóg eens zien. En ik kan het wel uit m'n spaarpot betalen, voor ons allebei.”

Ferry was opgesprongen van zijn stoel. „Jij en ik?” vroeg hij en hij stotterde niet. „Jij en ik, Huib, ik samen met jou?” Zijn ogen schitterden.

„Ja, wij samen. Het is een pracht-film, dat zul je zien. En ik zal je ook leren schaatsenrijden, er is fijn ijs. Je moet zoveel mogelijk alles gewoon doen, net als andere jongens, dat kan je best. Dat zul je morgen wel zien, in die film. Kan Ferry eigenlijk niet beter bij óns in huis komen, Moeder, dan bij die oud-tante?”

Er was een ogenblik van stilte. Een ogenblik, waarin iets ouds werd te niet gedaan, iets nieuws werd geboren. De twee jongens stonden naast elkaar. Moeder begon de uitgedoofde kaarsjes door nieuwe te vervangen. „We steken hem nog eens aan”, zei ze zacht, „omdat we zo blij zijn. Helpen jullie even?”

Ferry begon te helpen. Huib keek toe. Hij zag, hoe Vader en Moeder een blik wisselden, en hoe in die blik vreugde lag en bereidheid, van beiden. Vader óók, dacht hij, vader is er óók blij om. Dat is prettig.

Hij zag hoe Moeders hand even op Ferry's hoofd bleef rusten. „Ze neemt hem aan”, voelde hij, „als haar jongen. Ik ben niet jaloers, ik vind het

zacht opende hij de kamerdeur

heel goed." Hij hoorde hen samen praten, zachtjes : „Is het echt w-wáár, Tante, gebeurt het ?" Kom ik nu misschien hiér in huis ?" Hij stottert niet, hij stottert háást niet, dacht Huib verwonderd, en hij hoorde Moeders antwoord : „Ja, m'n jongen, Ouwe Tante houdt zovéél van je, die vindt het vást wel goed."

En Huib voelde in zich iets dat hem nieuw was en vreemd : een bewogenheid, een mee opgenomen worden in het wel en wee van den ander, van Ferry. Hij keek naar het tengere, ineengedrongen kereltje — en de grote bult ergerde hem niet meer.

En sterk, zó sterk dat het hem was alsof hij het stellig zou kunnen, kwam de wens in hem op, voor Ferry iets te worden van het vele, dat die ander voor Richard was geweest

„Jij en ik Huib, ik samen met jou ?"

Een Eng'lenstoet daalt neder

KERSTLIEDJE

Er dwarrelt uit de zwarte lucht
Een veder.

Dan staat de horizon in gloed,
De hemel splijt, een eng'lenstoet
Daalt neder.

De herders, bij het smeulend vuur,
Zij slapen !
Zij liggen moede uitgestrekt
Totdat het zacht geblaas hen wekt
Der schapen.

Zij zien voor hun ontsteld gezicht
Gods boden ;
En zijn, zodra hun oor vernam
Dat Hij als Kind op aarde kwam,
Gevloden.

Maar dra besluipt de twijfel weer
Hun zielen,
Totdat zij in een kale grot
De kribbe vinden met hun God
En knielen.

D. A. CRAMER—SCHAAP.

KERSTLIEDJE

Tekst: D. A. Cramer-Schaap

Muziek: Geertruida van Vladeracken

Licht en fijn M. 1e stem: Er dwar - relt uit de
2e stem: Er dwar - relt uit de

piano *p* *mp*

donk' re lucht Een ve der, Dan staat de ho - ri -
donk' re lucht Een ve der, Een ve der, Dan staat de bo - ri -
zon in gloed, De he - mel split, een eng'len - stoet daalt ne
zon in gloed, De he - mel split, een eng'len - stoet daalt na

der.
der.

poco rit. *pp*

HET PRETTIGSTE UUR

DOOR

D. A. CRAMER-SCHAAP

ELKE morgen als Fieke wakker werd, wist ze, nog voor ze haar ogen open deed, welke dag het was.

Maandags was de grijze dag die begon met een hele morgen rekenen gevolgd door 's middags zoompjes pikken bij Juffrouw de Bas. Handwerken vond Fieke nà rekenen het vervelendst.

Dinsdag begon naar, maar eindigde blij met geschiedenis en lezen.

Woensdag stond fleurig in het teken van de vrije middag en het bezoek aan Oma.

Donderdags . . . pianoles ; Vrijdags aardrijkskunde en koffiedrinken bij Tante Toos. Zaterdag een lange middag en het feestelijk gevoel van de komende Zondag met Zondagsschool, wandelen en pudding toe!

Maar het allerheerlijkste was toch wel de Zondagsschool. Dat kon je aan niemand uitleggen, zelfs aan Moeder niet. Het was niet om het verhaal, hoewel het meestal mooi was, ook niet om het zingen, want Fieke, die geen wijs kon houden, hield niet van zingen, misschien was het om het zitten in de oude kerk met de grijze tegels en de hoge pilaren, waar de stem van de Juffrouw anders werd als ze sprak, of er achter in de kerk iemand de woorden mee zei . . .

Niemand kon het begrijpen en sinds Hetty, haar beste vriendin, haar er om uitgelachen had, sprak ze er met niemand meer over.

Samen waren zij na school naar huis gegaan, het park door langs de jonge eendjes, die zo parmantig hun Moeder achterna zwommen.

Op het hoge bruggetje waren ze blijven staan. Een roze boompje stond uitbundig te bloeien aan de waterkant, in de vijver snaterden de eenden.

„Morgen gaan we met de auto de hele dag naar de bollenvelden,” had Hetty opeens gezegd, „mijn Oom in Lisse heeft een grote kwekerij. En zoveel bloemen als we dan krijgen. Ik zal vragen of je ook mee mag . . .”

„Ik kan pas om half twee . . .” had Fieke aarzelend gezegd en ze had wat kiezeltjes uit haar warme hand in het water laten plompen.

„Waarom ?” had Hetty verbaasd gevraagd.

„Om Zondagsschool.”

„Oh, mag je niet verzuimen van je Moeder? Maar als ik het nu kom vragen . . .”

„Nee,” Fieke had een kleur gekregen en haar hoofd geschud, „ik mag

best wegblijven van Moeder, maar ik wil zelf liever niet . . .”

„Gunst,” had Hetty gezegd en ze had haar spottend van terzijde aangekeken, „ik wist niet dat jij zo'n heilig boontje was. Maar 't is niets hoor, dan vraag ik Margreet wel, en als die niet kan, Annie”; ze had onverschillig gedaan maar Fieke had toch aan de klank van haar stem gemerkt dat zij beledigd was.

Waarom had zij 't ook eigenlijk gezegd, je kon over zulke dingen veel beter je mond houden.

Dit was in het voorjaar gebeurd, daarna was de zomer gekomen met het harde werken voor het examen, op de voet gevolgd door de lange vacantie. De dagen waren ongemerkt door Fieke's vingers geglipt en voor zij er goed en wel erg in had, was 't September en had de nieuwe school zijn poorten voor haar geopend. Met één slag was haar leventje omgewend, als ze de stoep afstapte ging zij niet meer links maar sloeg rechtsom; alle oude bekende winkeltjes, waar zij vroeger langs

„Ik wist niet, dat jij zo'n heilig boontje was!”

kwam, waren vervangen door de grote magazijnen van de Keizerstraat. Het enige vertrouwde was Hetty geweest, Hetty, die van de oude school mee verhuisd was naar het Gym en die alles wist van vroeger. En nu was zij ook al weer gewend, de lagere school met elke dag dezelfde Juffrouw, lag in een ver verleden, het lokaal met de Homerus buste op het lage kastje was nu vertrouwder dan dat met de gele houten banken en de kast met de opgezette vogels.

Maar Zondagsschool had nog niets van zijn oude bekoring verloren, door de oude kerk klonken nu weer de kerstliedjes en Fieke moest telkens naar de grote grijze zerk voor de kansel kijken, waarop de kerstboom zich verheffen zou. De stralende kerstboom in de grijze kerk was wel het allermooiste! Dan brandden in de oude koperen kronen de stille kaarsen en mochten ze zingen bij het jubelende orgel.

Hetty was haar vriendin van de weekdagen, maar op Zondag zagen zij elkaar niet. Hetty ging dan veel met de auto uit of ook wel was bij haar thuis bezoek.

Maar toen ze op een Zaterdag naar huis liepen, het was al begin November en de gouden bladeren van de bomen voor hun voeten neerduwelden, zei Hetty: „Kan ik ook niet op die Zondagsschool van jou komen? Nu Moeder liggen moet verveel ik me 's Zondags dood. Je zou daarna bij mij koffie kunnen drinken en als jij zegt dat het er prettig is . . .”

Er ging een schok door Fieke, zij antwoordde niet dadelijk, ze zag Hetty in de kerk al grapjes maken, Hetty merkte altijd dadelijk van alles het dwaze op. . . „Ik wil het wel vragen,” zei ze, „maar ik geloof dat zij vóór Kerstmis geen nieuwe aannemen.”

Dat was niet waar, verleden Zondag was er nog een nieuw kind bij gekomen in haar klasje zonder dat de Juffrouw er iets van had gezegd.

„Goed, vraag het dan morgen,” zei Hetty.

Fieke ving een blad dat zo grappig voor haar uit bleef zweven en haar vingers ritsten het bladgroen weg tussen de nerven.

„Ik zou het je niet eens aanraden,” zei ze, „het is lang zo leuk niet meer, er is een nieuwe juffrouw en die vertelt vervelend.”

„Oh,” schrok Hetty, „vraag het dan maar liever niet. Ik dacht dat het prettig was. Ik hoef helemaal niet, ik zei het alleen om die vervelende Zondag . . .”

„Als ik jou was deed ik het niet,” raadde Fieke en ze wierp het gehavende blad weg.

Van af dat gesprek lag er een schaduw op de stralende Zondag. De feestelijke klokken bimbamden Fieke nog wel als van ouds wakker, maar dan was er ook dadelijk weer dat vervelende, onvoldane gevoel dat haar tot na Zondagsschool bleef drukken. Door haar schuld zat Hetty nu thuis en verveelde zich!

„Ze is nu toch al bijna te oud” probeerde Fieke zich te troosten, „Zondagsschool moet je van het begin af meemaken, je moet beginnen op een stoofje vlak vooraan, aan de voeten van de Juffrouw, en eindigen op de achterste rij, in de hoogste klas bij Juffrouw Willy, die het allermooist vertelt. En bovendien, had Hetty niet zelf tegen haar gezegd dat zij waarschijnlijk de hele kerstvacantie naar de wintersport ging?”

Het was Woensdag . . . de dag van 's middags naar Oma!

Toen Fieke om één uur met haar tas onder de arm de hoge gymnasiumstoep afdaalde stond daar, vlak tegen het trottoir, de wagen vol chrysanthen, roze chrysanthen en roestkleurige, tintelend gele en ernstige donker rode. „Kijk eens,” zei ze blij tegen Hetty. Die diepte vlug haar portemonnaie op uit haar mantelzak.

„Wacht even, ik koop er wat voor Moeder.”

Hetty koos mooie, zacht roze, en telkens moest Fieke er onderweg naar kijken.

„Hoe gaat het nu met je Moeder?” vroeg ze zacht.

Hetty haalde haar schouders op. „Nog precies hetzelfde. We hadden eerst gedacht dat Moeder nog voor Kerstmis naar Davos zou gaan, en dan zouden Vader en ik de hele vakantie bij haar zijn gekomen, maar nu vindt de dokter het weer beter dat zij pas in Januari gaat,” en Hetty slaakte een diepe zucht, die zowel Moeder als de vervlogen vakantie in Davos gold. Weer voelde Fieke de blijde stemming wegvloeien en plaats maken voor een schuldig gevoel.

„Dus je bent met Kerstmis thuis?” vroeg ze.

„Natuurlijk,” zei Hetty, „je moet dan maar dikwijls komen, hoor. Nu, tot kijk!” en ze sloeg de zijstraat in naar huis.

Alleen liep Fieke verder, met gebogen hoofd en trage voeten.

Bij Oma logeerde Tante Joeps, de verpleegster, en dat maakte het oude grachtenhuis opeens weer jong!

Aan de kapstok hing een uitdagend oranje shawltje onder een groene muts, een groene tompouce stak op uit de parapluie standaard naast de deftige wit ivoren knop van Oma's regenscherm en uit de huiskamer klonk een jolige stem.

„Ai! Tante Joeps!” riep Fieke blij.

Oma zat op haar gewone plaatsje aan het raam en in de brede vensterbank troonde Tante en vertelde van het ziekenhuis, van het mannetje dat midden in de nacht naar huis wilde en al zijn bezittingen, met die van zijn buurman; al had ingepakt.

Fieke schikte ook aan op de vensterbank en gezellig zaten ze met z'n drieën, tot Oma naar boven ging om te rusten.

Fieke leunde haar hoofd tegen het hoge grijze luik dat 's avonds voor het raam klapte en keek naar Tante Joeps' blij gezicht.

„Ik geloof dat ik door niemand zo graag verpleegd zou worden als door u,” zei ze als resultaat van een lange overpeinzing.

Tante Joeps lachte.

„Heel vleiend en waarom?”

„Omdat u zo vrolijk bent en toch zacht.. Een geboren verpleegster, zegt Vader' Even werd Tante Joeps' gezicht ernstig.

„Nu ik het eenmaal ben, vind ik het heerlijk,” zei ze, „maar als je vroeger tegen me gezegd had dat ik nog eenmaal mijn geluk als verpleegster vinden zou, dan had ik je hartelijk uitgelachen.”

Fieke's ogen werden groot. Tante Joeps en de verpleging, dat hoorde toch bij elkaar.

„Hoe bedoelt u?” vroeg ze aarzelend, en ze had het gevoel of ze onbescheiden was.

Tante Joeps keek in de tuin, naar de zonnewijzer op het grasveldje en de grijze duif op het dak van het prieeltje

„Er was eens een mijnheer,” begon ze en Fieke luisterde gespannen als naar een boeiend verhaal. — „die zei dat ik talent had. Hij was zelf schilder en hij zag iets in mijn tekeningen. Maar natuurlijk moest ik les nemen, eerst op een tekenschool en dan in het buitenland . . . Dat kon, met September zou ik beginnen, maar daarvóór zou er nog veel gebeuren.

QUINTEN MATSIJS (1466—1530)

DE HEILIGE MAAGD MET HET KIND (1529)

RIJKSMUSEUM AMSTERDAM

Als jullie eens in het Rijksmuseum komt — en wie weet, misschien valt het je dit jaar wel te beurt op het schoolreisje, of als je bij een Oom of Tante mag komen logeren — dan moet je zeker naar deze schilderij van Quinten Matsijs gaan kijken. Maar ook nu je deze plaat bekijkt, al zie je de warme kleuren niet van het schilderij, toch denk ik dat je uit de grond van je hart zeggen zult: „Mooi”!

Je aandacht wordt dadelijk getrokken door de Moeder met het Kindje, die zich helemaal niet bewust schijnen te zijn van onze aanwezigheid, maar in een teder spelletje argeloos hun liefde niten. Ze heeft het over de krulletjes van haar jongetje, over de lekkere kersen die ze voor hem in de hand houdt en over de druiven en perzik die voor straks liggen te wachten. En hoe vertrouwend is het Kindje tegen de Moeder aangeveld, hoe afhankelijk van Moeder's zorg. Hij heeft zijn armpjes om haar hals geslagen en voelt zich veilig beschut door haar arm.

Op de plaat zie je ook dat Quinten Matsijs er van houdt kostbare dingen te schilderen. Hij heeft Maria neergezet op een met goud ingelegde troon, hij heeft parelen door haar haar gevlochten en al is haar kleed eenvoudig — het is een bekoorlijke eenvoud die een koningin niet mistaan zou. Maar het is of juist daardoor de aandacht des te meer getrokken wordt naar het naakte jongetje dat geen enkel sieraad tooit, maar dat het grootste sieraad is van heel het schilderij. Het is of de schilder heeft willen zeggen: „Wat de mensen maken is o zo mooi, maar het haalt niet bij het eenvoudige Godsgeschenk”. En er zijn nog meer Godsgeschenken te zien op de plaat. Op een ruwe, ongeverfde houten plank, liggen de vruchten en wat een voorname plaats heeft de bonte, praallievende, schilder voor hen ingeruimd. Weer zegt hij ons: „Wat de mensen maken is o zo mooi, maar mooier is wat Gods goedheid ons om niet geeft”.

Bekijk de plaat nog maar eens goed en als je hem erg mooi vindt mag je hem misschien wel voorzichtig uit het boek nemen en krijg je er een lijstje om als herinnering aan Kerstmis 1937.

De boodschap die hij je te brengen heeft is deze: „De Moeder, die zoveel andere dingen heeft waar ze stellig aan denkt en van vervuld is, heeft toch tijd en aandacht en liefde voor haar jongetje, met wien ze spelletjes doet met kersen en dien ze warm tegen zich aandrukt tegen de kou. Evenzo is het ook met ons.

Onze Vader is „in de hemelen”, dat wil zeggen: heel ver af, en Hij heeft ook zoveel dat Hem vervult en waarmee Hij bezig is. Maar Hij heeft toch altijd tijd en liefde en zorg voor ons, Zijn hulpeloze, zwakke kinderen.”

Is dat niet de Kerstboodschap? Vrede op aarde, in mensen een welbehagen.

In Juli stierf Grootvader, onverwacht, en in Augustus werd de verloving van Tante Mien verbroken. Tante Mien tekende ook, wel niet zo goed als ik zeiden ze, maar zij was de oudste en ongelukkig en omdat er maar weinig geld was ging Tante Mien met September naar de tekenschool en ik naar het ziekenhuis . . .

„En”, Fieke schrok „en Tante Mien is allang getrouwd . . .”

„Ja, dat is zo.” Tante Joeps knikte. „Het is allemaal toch nog heel anders uitgekomen dan we gedacht hadden.”

„Maar kon u dan tòch niet . . .”

„Nee,” zei Tante Joeps en ze sprong op, „en het is misschien allemaal heel goed zo, misschien was dat tekenen tòch niets geworden, het kan best dat die mijnheer zich vergiste . . . en nu gaan we samen een boodschap doen, zoute bollen halen voor bij de thee, want ik kan me geen vrije dag voorstellen zònder zoute bollen,” en Tante Joeps stak haar arm door die van Fieke en trok haar mee de kamer uit, ze liepen samen over de gracht onder de gouden herfstbomen en kochten zoute bollen in het ouderwetse winkeltje met het klingelbelletje. Het werd een feestelijke middag.

Maar toen Fieke dien avond in bed lag moest zij nog aldoor denken aan wat Tante Joeps verteld had, doodgewoon, of het de geschiedenis van een ander was en was het niet het allermoeilijkste: je zelf wegcijferen voor een ander? Zij zou het niet gekund hebben . . . nooit, ze dacht aan Hetty en de Zondagsschool en ze nam haar besluit.

„Juffrouw,” vroeg Fieke en ze stond wat bedremmeld na het uur voor Juffrouw Willy, „mag mijn vriendinnetje ook op Zondagsschool komen. Zij wou het zo graag . . .”

De Juffrouw keek bedenkelijk.

„Zò pal voor Kerstmis? Kan zij niet tot Januari wachten? Dan heel graag.”

Maar daar was Fieke niet tevreden mee. „Als het om het Kerstfeest is, dan mag ze wel in mijn plaats . . .”

Juffrouw Willy keek onderzoekend in het opgeheven gezichtje.

De Zondagsschool zoals Hetty hem zien zou: Juftr. Mientje met haar slordig toetje. . . .

„Dat vind ik heel lief van je,” zei ze en ze knikte Fieke toe, die een kleur kreeg om de onverdiende lof, „wie is het ?”

„Hetty van Gelder, haar Moeder is ziek,” fluisterde Fieke beschaamd. „Laat haar dan maar meekomen,” zei Juffrouw Willy en blij liep Fieke de kerk uit, klip klep klonken haar voetstappen op de grijze tegels en boven haar hoofd jubelde het orgel.

„Ik ga het vanmiddag nog aan Hetty vertellen,” dacht ze.

Ze vond haar, verveeld, in het vrolijke kamertje met de bloemetjes gordijnen en het roze schemerlampje.

„Leuk dat je komt,” zei Hetty en ze floepte een stapel boeken van het lage stoeltje op haar bed. „Vader heeft me gisteravond meegenomen naar de bios en nu moet ik al mijn huiswerk nog. Ben jij al klaar ?”

Fieke knikte.

„Je kunt toch nog op Zondagsschool komen,” zei ze, „het mag. Ik heb het zelf gevraagd.”

Verbaasd keek Hetty op.

„En jij vond er niets aan ?”

Fieke voelde dat zij een kleur kreeg.

„Je moet zelf maar zien,” zei ze en keek het raam uit. „Ik vind het wél prettig, vooral tegen Kerstmis. Zal ik je de volgende week dan maar komen halen ?”

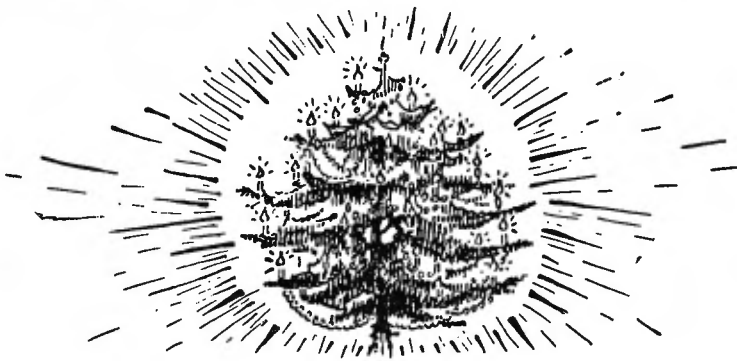
„Vrijblijvend,” Hetty bukte zich om een houtblok op het open haardje te werpen, „als het me niet bevalt, blijf ik weg. Ik ben heus nieuwsgierig.” Fieke keek het raam uit, maar ze zag niet het plein met de wandelende mensen en de voortschuivende tram, ze zag de Zondagsschool voor zich zoals Hetty hem zien zou : Juffrouw Mientje met haar slordige toetje en de grote voeten van Juffrouw Leni, de hardblauwe jurken van de Zusjes Winkel uit haar klas en Willem Bierman, die altijd eerst zijn tong uitstak voor hij iets ging zeggen.

Eén ogenblik was de verzoeking groot om toch nog, laf, de vlucht te nemen.

„Er zijn natuurlijk wel gekke dingen . . .” begon ze, toen voelde ze het verraad en haastig liet ze er op volgen : „maar voor mij is het 't prettigste uur van de week.”

„Nòg prettiger dan Frans bij Mademoiselle ?” vroeg Hetty ongelovig, want de meisjes van 1 A dweepten met de nieuwe Franse lerares.

„Nòg prettiger,” zei Fieke eerlijk.

Ga het licht tegemoet, dan blijven de schaduwen achter je

DOOR
R. VOORHOEVE

DE Kerstdag is de dag van het licht. De dagen beginnen juist weer langer te worden, we steken de lichtjes van de Kerstboom aan en bij veel mensen lijkt het wel of er ook een lichtje in hun hart ontstoken is. Daarom wil ik ook voor dit Kerstboek iets schrijven dat met het licht te maken heeft.

Dit verhaaltje heb ik opgescharreld tussen al mijn avontuurlijke herinneringen van de jacht. Ik had het nog nooit opgeschreven, maar nu zal je het horen.

Ik was op de olifantenjacht in de dichte bossen van Sumatra en ik geloof zelfs dat het tegen Kerstmis liep, maar zeker weet ik dat niet meer. Want ginds, in het oerwoud, was ik dikwijls de tel kwijt. Het is er immers altijd even warm en de zon gaat altijd om zes uur op en om zes uur 's avonds weer onder. Dus is er niets waaraan je kunt zien wat voor jaargetijde het is, dan alleen een beetje meer of een beetje minder regen. Ik jaagde samen met een Ambonees, Isaak, en met een paar Maleise jagers; en omdat we juist een heel zware tocht achter de rug hadden, wilden we wat uitrusten en hadden ons kamp opgeslagen midden in het bos op een dag afstand van een dorpje, waar een postkantoor was.

Een paar dagen tevoren had ik Isaak naar dat postkantoor gestuurd om te zien of er ook brieven voor me aangekomen waren en op de middag waarvan ik nu spreek, kwam hij juist van zijn reis terug met een pakje brieven en een grote zak rijst, uien, zout, lucifers en tabak.

Ik had al maanden lang niets van huis gehoord en begon dus direct de brieven te lezen. Maar op het laatst bleef er nog één over, waar ik vreemd van opkeek. De afzender was een

kwam hij juist terug met
een pakje brieven...

verre neef, die me nog nooit eerder geschreven had. Wat kon die me wel te vertellen hebben ?

Nieuwsgierig scheurde ik de omslag open en las ongeveer het volgende :

Waarde Neef,

Op mij rust de droeve plicht U mededeling te doen van het overlijden onzer geliefde Tante Corry . . .

Even moest ik nadenken wie wel die Tante Corry kon zijn. Toen herinnerde ik mij haar. Een oude ongetrouwde Tante, die ik al in geen vijftien jaar gezien had. Wat ik me van haar herinnerde, was nu ook juist niet zo, dat ik erg onder de indruk van haar overlijden kwam. Ik glimlachte dus eens over die woorden „geliefde Tante” en las verder.

Daar ik aangewezen ben om de erfenis te verdelen, heb ik voor alle familieleden iets uitgezocht als aandenken. Daarbij is mijn keus voor U gevallen op een wandspreuk met de volgende woorden : Treedt het licht tegemoet, opdat de schaduwen achter U zijn !

Met een uitroep van teleurstelling liet ik de brief zakken. Toen er sprake was geweest van een erfenis, had mijn hart een ogenblik vol verwachting geklopt. Dat was misschien wel niet heel erg mooi van me, maar ja — het is ook een heel ding voor iemand die zonder een cent door de bossen zwerft en van de jacht moet leven, om plotseling een brief te krijgen over een erfenis. En nu ! Niets dan een armzalige wandspreuk, terwijl Tante stellig al haar geld aan liefdadige instellingen had vermaakt. Het is dus wel te begrijpen dat ik erg teleurgesteld was.

En wat een idee van mijn neef om deze spreuk te sturen aan een olifantenjager ! Hadden we soms nog geen licht genoeg daar onder de tropische zon ? Moest ik die ook nog eens extra in mijn gezicht laten schijnen ? Het had er werkelijk veel van dat mijn neef me een beetje voor de gek had willen houden.

Maar mijn boosheid zakte heel gauw. Ik las de brief voor aan Isaak en we lachten er samen hartelijk om.

Toen ik klaar was met mijn brieven, was het ongeveer één uur in de namiddag, te oordelen naar de stand van de zon. Ik besloot nog even wat in de buurt van ons kamp rond te dwalen en te proberen een hert te schieten voor ons avondmaal. Ik pakte dus mijn geweer en liep het bos in in zuidelijke richting. Mijn rugzak liet ik achter, want ik wilde immers niet ver gaan en voor het vallen van de avond weer terug zijn.

Om de weg weer terug te vinden, knakte ik hier en daar een takje om. Dat doen de jagers altijd wanneer ze de weg willen onthouden, je weet wel, op de manier van de kinderen uit het sprookje die kiezelsteentjes strooiden, toen ze door hun ouders het bos in gebracht werden. Het is niet makkelijk om die geknakte takjes te vinden, maar jagersogen zijn scherp en tot nu toe was het me altijd gelukt.

Ik liep dus vol vertrouwen verder en toen ik aan een stuk heel dicht bos kwam, waar veel kidang sporen stonden (de kidang is een klein soort hert) zocht ik een schuilplaats in de dichte struiken en ging daar zitten

lokken. Dat deed ik met een fluitje, waarop ik de kidangschreeuw heel natuurlijk kon nabootsen. Want de kidang is erg nieuwsgierig en als er een in de buurt is en het geluid hoort, komt hij meestal een beetje dichterbij om te zien wie van zijn familieleden daar wel aan het roepen is. Toen ik een kwartier lang gelokt had en er maar geen kidang verscheen, stond ik op en trok een eind verder, om hetzelfde spelletje opnieuw te spelen. Deze keer had ik meer geluk. Al gauw hoorde ik een pootje ongeduldig op de grond stampen. Ik stampte ook op de grond met het heft van mijn jachtmes en telkens als ik dat deed, gaf de kidang antwoord. Totdat hij zich eindelijk had laten verleiden om zó dicht bij te komen, dat ik zijn bruine vel door de struiken zag schemeren. Toen legde ik mijn geweer aan en schoot. Met een harde schreeuw vluchtte het dier verder het bos in. Had ik het niet geraakt? Neen, daaraan twijfelde ik niet, want ik was een goed schutter en kon op zó'n korte afstand niet mis geschoten hebben. Ik ging dus achter het dier aan in de richting waar ik het had zien verdwijnen en jawel, daar was bloed aan de bladeren. Een paar honderd meter verder vond ik het dan ook dood liggen. Ik bond de kidang de poten aan elkaar en hing mijn buit als een rugzak om. Toen wilde ik de weg naar het kamp terugzoeken. Maar owee! Bij de achtervolging had ik vergeten takjes om te knakken en hoe ik ook zocht, ik kon de weg niet meer vinden. Het ene stuk bos zag er al net zo uit als het andere en hoe meer ik liep, hoe duidelijker ik merkte dat ik verwaald was.

Wat een idee van mijn neef deze spreuk te sturen aan een olifantjager.

Nu is het heel iets anders om in het oerwoud van Sumatra te verdwalen dan ergens op de Veluwe, dat verzeker ik je. Want daarginds kan je dagen en dagen lang lopen, zonder dat je ooit een huis of zelfs maar een

voetpad tegenkomt. En ik had niets bij me om kamp te maken gedurende de nacht, zelfs geen lucifer. Ook had ik mijn kompas niet meegenomen. Wat nu te doen? Het was al zeker vier uur, dus zou het over twee uur donker zijn. Het was werkelijk geen prettige gedachte om de nacht zonder vuur te moeten doorbrengen in een bos vol tijgers. Het angstzweet brak me dan ook uit.

Toen dacht ik ineens aan de spreuk, waar mijn neef over geschreven had. „Vooruit kerel, ga het licht tegemoet, dan blijven de schaduw en achter je!” zei ik tegen mezelf. En waarom ook niet. Ik was nu toch helemaal in de war en wist bij geen stukken na meer waar of in welke richting mijn kamp moest liggen. Als ik telkens weer van richting veranderde, zou ik maar rond blijven dwalen, dus was het veel beter om aan een stuk door in dezelfde richting te blijven lopen, zelfs al was het de verkeerde. Want als je altijd rechtdoor loopt, dan moet je toch eindelijk ergens uitkomen waar mensen zijn. Zó overlegde ik bij mezelf en, blij dat ik nu eindelijk niet meer behoefde te dwalen op goed geluk, keerde ik mijn gezicht naar de dalende zon en begon te lopen in een rechte lijn.

Meestal was de zon wel niet te zien door de bomen, maar dan keek ik om, of de schaduw wel goed achter me waren en liep weer flink door. Eindelijk toch begon ik te wanhopigen, dat ik er nog voor het vallen van de nacht uit zou komen en ik besloot eens uit te kijken naar een geschikte boom om er in te klimmen en er een veilig plaatsje in te zoeken, waar de tijgers me niet te pakken konden krijgen. En juist op dat ogenblik viel mijn oog op een vers gekapte boomtak. Ik gaf een schreeuw van vreugde want hier moesten dus mensen in de buurt zijn. IJverig begon ik nu te zoeken naar sporen van mensen en jawel, bij het onzekere licht van de laatste zonnestralen kon ik ze nog juist vinden. Ze liepen naar het Noorden en ik volgde zo goed als dat ging die richting.

Niet lang daarna hoorde ik roepen. Ik riep terug en rende meteen in de richting waaruit het geluid geklonken had. Een groot vuur schemerde door de bladeren en opeens stond ik in mijn eigen kamp.

Je begrijpt hoe ongerust mijn jagers al waren over mijn lang uitblijven en toen ik hen vertelde hoe ik het kamp teruggevonden had, doordat ik toevallig gedacht had aan die rare tekst van mijn „geliefde tante”, vond Isaak dat die tekst toch nog niet zo'n slechte erfenis geweest was. Nu, ik vond dat ook en later heb ik nog dikwijls eraan moeten denken, ook thuis, als ik hem boven mijn schrijftafel zag hangen en als er vervelende dingen waren die me hinderden. Dan zei ik tegen mezelf: „Kom kerel, draai je hoofd maar naar het licht, dan blijven de schaduw en achter je!”

LIESKE'S KERSTFEEST

DOOR
GEERTE WENTING

TOEN Lieske wakker werd, wist ze het dadelijk weer. Gister was Moeder ziek geworden. Moeder, die nooit ziek was, lag in bed.

Het was zo vreemd in huis. Vader en zij samen beneden, en Moeder boven; en dan al maar dat gevoel, net alsof je huilen moet en toch niet kunt. O, wat was het naar. Nu ook kwam datzelfde gevoel weer terug. 't Trof zo ongelukkig, juist in de Kerstvacantie. Eergisteren nog hadden Moeder en Lieske gewandeld, dwars door de duinen. Samen waren ze gegaan langs de aardappelakkers en berkenbosjes, tegen de hellingen vol duindoorns op, tot ze eindelijk boven op de hoogste duintop stonden in de stralende winterzon, in de frisse wind. Wat had ze gelachen toen Moeder zo vlug het duin afliep dat haar mantel wapperend achter haar aan vloog! En ze hadden samen stilgestaan bij het groene mos, zo fris alsof het lente was . . . Nu was Moeder ziek!

Lieske deed dapper haar best om de tranen terug te houden. Het was misschien niet erg, en mogelijk zou Moeder over een paar dagen weer beter zijn. Dan zou er nog eens een heerlijk Kerstfeest volgen!

Ja, daar wilde Lieske nu maar op hopen. Met die gedachte stijf in haar hoofdje bleef ze nog even in haar bedje liggen. Door de gordijnen viel al wat licht binnen. Flauwtjes kon ze de platen aan de muur onderscheiden: in het midden de intocht in een Oosterse stad, een optocht met vlaggen en vaandels, zo fleurig van kleur dat je altijd blij werd als je er naar

nu nog 't bed afhalen.

keek. Dan de plaat met de zeilboot en de zwemmende jongens er omheen ; dan een kindje dat bellen zat te blazen . . . Al die kleurige platen en de gedachte dat Moeder toch zeker wel gauw weer beter zou zijn, maakten dat Lieske nu niet meer zo bedroefd uit haar bed sprong. Met een fikse zwaai schoof ze het gordijn open. 't Was mooi weer.

Ook dat hielp !

Vlug waste ze zich, poetste haar tanden, kleepte zich, en borstelde haar blonde krullen.

O ja ! Nu nog het bed afhalen en de kamer opruimen. Dat vond Moeder immers altijd zo prettig. En nu is Moeder ziek, dus was het dubbel nodig dat Lieske het zelf deed. Truus, het ochtendmeisje, zou het vandaag heus wel druk genoeg hebben !

Ziezo, dat was klaar. Nu vlug naar beneden.

Maar dadelijk toen ze de kamer binnenkwam voelde ze dat het met Moeder nog niet in orde was. Vader sprak met Truus, en Lieske hoorde hem nog juist zeggen : „Ja, 't zal prettig zijn als je de eerste tijd de hele dag kunt blijven, want mevrouw zal vooreerst nog wel in bed moeten blijven.”

„O Vader, is het nog niet goed met Moeder ?”

„Nee, m'n meiske, Moeder heeft vannacht niet goed geslapen, en ik denk dat het nog wel wat duren zal. Maar straks komt de dokter, en dan zullen we het wel horen. Kom Lieske, schenk jij nu eens thee in voor Moeder, dan smeer ik een beschuitje voor haar en zullen we het samen naar boven brengen . . .”

Weg was het vrolijke gevoel !

O, wat was dat nu toch naar. Lieske vocht met haar tranen. Moeder nog ziek, en zo erg dat het nog heel lang zou duren . . . Haar handje trilde zo bij het inschenken dat ze op het schoteltje morste ; eerst met de thee, en toen met de melk. Nu nog een schoon schoteltje, en dan naar boven. Vooral niet huilen. Ze mocht toch niet met tranen in de ogen bij Moeder komen ?

„M'n grote dochter,” zei Vader, en streek haar over 't hoofd. Dat maakte dat toch de tranen uit haar ogen drupten !

„Kom kom, Lieske, wees nu flink, beste meid ! Moeder zal wel weer gauw op de been zijn. Ja m'n meiske, 't is wel jammer, maar als we erg ons best doen, en Moeder goed verzorgen, zal het stellig helpen. Laten we maar gauw de thee brengen, anders wordt ze nog koud !”

„Dag m'n kind !”

Wat klonk Moeder's stem opgewekt — en eigenlijk zag ze er ook helemaal niet zo ziek uit. Ze kuste Moeder en ging naast het bed zitten.

„Ja Lieske, dat treft nu zo ongelukkig dat ik in jouw vakantie in bed moet liggen. Je zit zo alleen beneden, en alleen wandelen is ook niet gezellig. Ik had gedacht, je moest straks maar naar Anneke van Dam gaan. Mevrouw van Dam zal het best vinden. Anneke en jij kunnen dan wat spelen ; misschien mag je er wel blijven eten ook. Ik zal wel eventjes een briefje schrijven aan Anneke's Moeder. Dan heb je een echt gezellig dagje.”

„Wat fijn, Moeder ! Wat hebt U dat prachtig bedacht — 't is altijd zo gezellig bij de van Dams !”

„Ja, dat is een goed idee,” vond Vader. Ik breng je er dadelijk even heen, want ik kom er toch langs. Maak je maar gauw klaar, dan gaan we meteen.”

Vlug liep Lieske naar beneden om zich klaar te maken. Even later kwam ze terug, manteltje en muts aan. Samen met Vader ging ze.

„Dag Moeder! Ik kom niet zo laat thuis. Houdt U maar erg rustig. Dag Moes!”

Vader en Lieske stapten stevig voort op de droge, harde grond. Vader was groot en breed, maar Lieske was voor haar tien jaar smalletjes en klein. „Dat heeft ze van mij,” zei Moeder altijd. „Over een jaar of wat zal ze wel langer worden, maar dik wordt ze nooit.” Lieske leek niets op Vader. Ze had blond krulhaar en Vader was heel donker, en ook in de uitdrukking van gezicht was er weinig overeenstemming tussen die beiden. Maar toch begrepen ze elkaar opperbest. Ze waren echte vrienden. Lieske stak haar arm door die van Vader en danste naast hem voort.

„Zeg Vader, zou Moeder met Kerstmis wel weer beter zijn?”

„Ja, Lieske, dat weet ik niet. Laat eens zien . . . dat is nog negen dagen. Nu, dan zal ze wel beter zijn. Ik zal dadelijk eens met Anneke's Vader, dokter van Dam, praten. Die zal Moeder strakjes bezoeken. Dan horen we wel hoe hij er over denkt. Wil jij nu even hier deze brief voor mij posten? Ik heb gisteren Opa en Oma ook al geschreven over Moeder, en nu zullen ze vandaag of morgen wel even komen kijken hoe het er mee gaat.”

„Wat zou dat gezellig zijn als Opa en Oma komen! Hé Vader, wanneer ze vandaag al mochten komen, wilt U dan mevrouw van Dam opbellen? Dan kom ik meteen thuis! Doet U 't?”

„Goed, afgesproken! En hier zijn we er.”

Dokter van Dam woonde in een groot, wit huis, met een mooie tuin er voor. Nog bloeiden er een paar late herfstasters langs het schelpenpad. Wat genoot Lieske altijd van die tuin als ze bij haar vriendinnetje was, bij Anneke, een jaar ouder dan zij. Ze zaten niet bij elkaar in de klas, maar waren toch heel veel samen. Ook nu werd Lieske met grote blijdschap begroet.

„Ha, Lies, wat fijn dat je daar bent!”

„Ja, Moeder is ziek, en nu komt Vader vragen of ik vandaag bij jullie mag blijven.”

„O, dat is heerlijk! We kunnen fijn werken. Ik heb net gisteren mijn kamertje helemaal veranderd, en nu moeten er nieuwe platen opgehangen. Wil je me helpen? Er moeten lijstjes omheen; glas er voor, en daaromheen plakband, weet je wel? En nu heeft Moes verschillende soorten plakband voor me gekocht en een heleboel stukjes glas op maat laten snijden. Ik heb juist een dik pak karton naar boven gebracht en zou net beginnen. Ga je mee?”

Ondertussen had Lieske mantel en muts opgehangen; Vader was met den dokter verdwenen in de spreekkamer.

„Wacht, nog eventjes je Moeder begroeten.” Lieske ging de grote, zonnige kamer binnen, waar mevrouw van Dam nog aan de ontbijttafel zat, de krant wijd uitgeslagen vóór zich.

„Zo Lieske, jij al hier? Hoe gaat het met Moeder?”

„Och mevrouw, ik weet niet . . . ik geloof niet zo goed . . . Moeder had slecht geslapen en wilde nu vandaag graag rustig liggen. Ze dacht dat U misschien wel goed zoudt vinden als ik vandaag bij U was. Mag het?”

„Natuurlijk m'n kind. Ga maar met Anneke mee. Strakjes kom ik wel eens kijken.”

De beide meisjes gingen naar boven. Anneke was niet veel groter dan Lieske, maar ze zag er steviger uit, met haar dikke, rode wangen en stevige benen. Anneke's kamertje was een klein hokje boven de keuken; 't mooiste was dat je er langs een aparte trap heen moest! 't Was er niet heel licht, want het raam was in een nis gebouwd. Maar wat had Lieske niet willen geven voor zo'n eigen kamertje! Zij had alleen een wit ledikant, een wit kastje, een tafeltje en een stoeltje . . . Anneke had een divanbed met een leuk kleed er over, een muurkast voor haar kleren en een klein boekenkastje; waar wat boeken en snuisterijen in stonden, tegen de muur. Verder een paar stoelen die door haar Moeder waren afgedankt, en die toch nog heel goed waren — prachtig vond Lieske — en een rond, zwart tafeltje. Nu stond er bovendien een ander, steviger tafeltje, vol met alle nodige ingrediënten voor het inlijsten.

Lieske en Anneke gingen ieder aan een kant van de tafel zitten, ijverig aan het werk. 't Was moeilijk werk, en Lieske was er niet zo handig mee. Na een poosje gaf ze het op, nam een boek en ging wat zitten lezen. Maar Anneke zette door en weldra waren al een paar platen voorzien van een aardig lijstje: goud, zwart en zilver. Lieske kreeg er nu toch ook plezier in en ging de platen ophangen. Ze was gewoon verrukt van het effect! Druk pratend en lachend zaten ze weer bij elkaar. Lieske vergat zelfs de ziekte van Moeder voor een ogenblik en was een en al vrolijkheid. Daar ging plots de deur open: „Opa en Oma zijn er, Lieske!” zei mevrouw van Dam.

Met een sprong vloog Lieske op en liep de deur uit, de trap af en de huiskamer in.

„Dag Opa, dag Oma! Bent U al gekomen? Wat gezellig!”

„Ja Lieske. Vanmorgen kregen we de eerste brief van je Vader. En toen we lazen dat je Moeder ziek was, hebben we meteen maar afgesproken dat jij bij ons mocht komen logeren . . .”

„O, wat heerlijk! Nu dadelijk al?”

„Ja, we zijn met een auto gekomen, en hebben Moeder al bezocht. Als je je nu dadelijk aankleedt kunnen we eerst nog even naar Moeder gaan en dan voor het eten thuis zijn.”

Lieske maakte zich vlug klaar en ging mee.

Dat was pas heerlijk, logeren bij Opa en Oma! 't Was altijd een feest er heen te gaan. Wel viel haar het afscheid van Moeder zwaar, maar Opa beloofde dat ze telkens eens naar Moeder zouden komen kijken, en dat hielp veel.

Vader stond wuivend op de stoep, en daar reed Lieske met Opa en Oma heen.

Lieske's grootvader was dominee. Met Oma woonde hij in een ouderwetse pastorie naast de kerk, een klein kerkje maar, want het dorpje was ook klein. Voor de pastorie liep het eigenlijke dorpsstraatje. Maar de meeste mensen woonden verder weg, langs de polderdijken. Vanuit de pastorietuin zag je ze overal, wijd en zijd verspreid liggend, de boerderijen. De rode daken staken helder af tegen de groene weiden. Ook vanuit Oma's kamer kon je ver over het veld zien. In de verte lag het naburige dorp met de grote fabrieken, waar soms zwarte rookpluimen uit opstegen. Maar dichter-

bij was alles zonnig en fris. Er was een grote tuin om het huis en achter die tuin liep een dijkje. De mensen, die er langs liepen, zeiden je altijd zo vriendelijk goedendag, of wovon naar je, dat was zo grappig. De auto stopte voor het huis en Marie, het dienstmeisje, opende de voordeur. Ze verwelkomde Lieske uitbundig, want ze vond het wát gezellig als het kleindochtertje kwam . . . 't was anders wel eens wat saai in de pastorie . . .

„Ja, we hebben haar maar meegebracht,” vertelde Oma. „Je moet straks de kleine logeerkamer in orde brengen, Marie. Laten we eerst gaan eten.”

In de kamer, ouderwets-groot, stond op de kachel de ketel te zingen. De zon scheen naar binnen door de hoge ramen.

„Oma, ik vind het toch zo fijn dat ik hier nu mag blijven slapen !”

„Ja, Lieske, wij vinden het ook prettig. We kunnen je best gebruiken. Want weet je wel dat het voor ons een drukke tijd is ? Vóór het Kerstmis is vieren we eerst het kinderkerstfeest in de kerk. Daar moet van alles voor gedaan. Je kunt heerlijk helpen, is 't niet, Opa ?”

„Ja zeker, je komt hier prachtig van pas. Kom nu maar eens eerst naast me zitten, dan gaan we gezellig eten. Strakjes zal ik je alles wel laten zien.”

Ja, 't wás gezellig, vond Lieske. Ze wist niets te vertellen en zat maar stilletjes en gelukkig naast Opa. Maar . . . „Zou het lang duren voor Moeder beter is ?” Daar had je het weer !

„Ja, kindje, dat weten we niet,” zei Opa. „We denken dat het wel niet zo erg is. Laten we dat maar hopen.”

En dat vond Lieske ook.

Het duurde niet lang of ze zat aan de afgeruimde tafel met Opa en Oma tussen stapels boeken, wit papier, en rood zijden lint. Al die boeken moesten ingepakt voor de kinderen van het Kerstfeest. Lieske had er een doorgebladerd.

„Wat een mooie boeken !”

„Ja ? Nu, als je hier het Kinderkerstfeest mee viert, krijg je er óók een,” beloofde Opa.

Ja, zo'n boek zou ze wel graag willen hebben. Maar met Kerstfeest zal ik toch wel weer thuis zijn, hoopte Lieske . . . Dat duurde nog ruim een week . . .

Vlug en netjes pakte Oma de boeken in. Dat had ze al zo lang elk jaar gedaan . . . Een rood lint werd er schuin omheen gestrikt. Dat ging eerst erg moeilijk, maar Lieske hielp toch al gauw dapper mee. De stapel ingepakte boeken groeide zienderogen. Dan moest er tenslotte op elk pakje nog een takje hulst gestoken worden.

„Maar dat gebeurt pas later, anders vallen de besjes er af vóór de kinderen het krijgen. Over een paar dagen gaan we samen hulst plukken in de tuin. Er zitten zoveel rode besjes aan, dit jaar !” . . . en Oma legde een strik op het laatste pakje.

En nu was het twee dagen voor Kerstmis.

In de kerk stond een grote kerstboom. Lieske was bezig met andere, oudere meisjes, de boom te versieren. Eén stond er hoog op een ladder en hing lange slingers aan de boom. Alleen witte slingers en zilveren draden

kwamen er aan, met wat engelenhaar. Alles hing van boven naar beneden neer — alsof het zomaar uit de hemel neergevallen was . . . En overal op de takken zaten de kaarsjes, die straks hun licht zouden laten schijnen . . .

Zacht ruiste het orgel.

De mensen en kinderen, die binnenkwamen in de kerk, werden er stil van. Die mooie muziek en dat prachtige kaarslicht met de zoete dennengeur in de kerk bracht dadelijk de kerststemming.

Vooraan onder de boom stonden lange banken voor de kinderen.

Lieske zat er vooraan naast een meisje dat ze had leren kennen, een dochtertje van den melkboer. Verder naar achteren zaten de grote mensen, ook Oma. Opa niet, want die stond bij de deur en leidde ieder naar binnen, groette de kinderen en wees ze hun plaats aan. Eindelijk, toen de kerk vol was en de klok zeven geslagen had, kwam hij naar voren.

stonden lange banken voor de kinderen . . .

Lieske moest maar steeds naar de kaarsjes kijken. Net zo lang tot ze tranen in haar ogen kreeg.

Of was het omdat ze niet thuis was, niet bij Vader en Moeder? Ze had er zo naar verlangd om het Kerstfeest thuis te mogen vieren . . . Maar dat ging niet. Moeder had haar gevraagd, de laatste keer dat ze thuis was, of ze nog niet wat bij Opa en Oma wilde blijven. Moeder zou dan zoveel rustiger liggen en eerder beter zijn . . .

„Natuurlijk,” had Lieske gezegd, „ik vind het fijn bij Opa en Oma” . . . Maar tegelijk had ze gevoeld: O, wat jammer, want nu vieren we niet, als verleden jaar, Kerstfeest met een klein boompje voor het raam, en met Moeder's zingen en vertellen er bij. Nu zou Moeder daar maar liggen . . . alleen.

Lieske moest vechten tegen haar tranen. De laatste dagen was het plezier in de logeerpartij al weg geweest. Ze was zo stilletjes geworden en had niet gelachen en gezongen zoals eerst.

Vanuit een verre verte leek Opa's stem te komen, het geboorteverhaal vertellend, en de kinderen zingend het geboorte-gezang : „Ere zij God in den Hoge, vrede op aarde, in mensen een welbehagen !” Maar tot Lieske drong het wezenlijke niet door, en ook het verhaal dat daarna volgde boeide haar niet.

Steeds door hamerde het in haar hoofdje : „Was ik maar thuis !” En heel niet als een blij meisje, blij door het feest en de cadeaux, lag ze 's avonds in bed . . .

Eindelijk — daar zag Lieske het huis.

O, wat duurde die rit lang !

Het was eerste Kerstdag, en met Opa en Oma reed ze naar Moeder toe.

Ha, daar was Vader al, bij de deur.

„Dag m'n kind ! Gelukkig Kerstfeest, hoor ! Wat heerlijk dat je er bent. Ga maar gauw naar boven ; Moeder wacht je. Straks komen wij dan wel.”

Dat liet Lies zich geen tweemaal zeggen. Vlug liep ze naar boven.

„Moeder !”

„Mijn Lieske ! Welkom hier ! Nu is het echt Kerstfeest voor me, nu ons meiske er weer is. Maar wat is dat ? Waterlanders ? Wat is dat nu ? Vertel eens m'n kindje, wat is er ?”

Lies zat op de rand van het bed, en Moeder rechtop in de kussens. Ze zag nog bleek, maar het ging goed vooruit.

Lieske kon zich nu niet meer inhouden ; de tranen liepen haar langs de wangen.

. . . „Moeder . . . 't was zo naar . . . dat Kerstfeest . . . Ik voelde me zo alleen . . . niet bij U en bij Vader . . . 't Was geen Kerstfeest, 't was nààr !”

„Maar Lies, je was toch zo heerlijk bij Opa en Oma — en hoe was dan het feest in de kerk ?”

„Och, wel mooi. Maar ik was alleen, en alle kinderen kwamen met hun Vader en Moeder. Alleen ik niet . . . 't was zo naar . . .”

Diep bedroefd snikte Lieske. Moeder trok haar naar zich toe.

„Ik geloof, Lieske, dat je het hele Kerstfeest niet hebt begrepen, ditmaal. Is er in de kerk niet gezongen de Engelenboodschap ? — Ere zij God, vrede op aarde — in mensen een welbehagen —. Dàt is de boodschap die het Kerstfeest ons brengt, wààr we ook zijn, als we ons hartje er maar voor open stellen. Maar dat heeft mijn Lieske nièt gedaan ! Jij hebt je verlaten en eenzaam gevoeld, en alle deuren van je hartje dicht gehouden — daardoor voelde je je verlaten en eenzaam. Hoe kón je ! Niet alleen dat je te midden van zoveel lieve mensen was, maar ook dat je zo op Kerstmis voelen kunt ! Want Kerstmis is juist het feest waarop God heeft willen zeggen dat hij als een Vader voor de mensen zorgt. „In mensen een welbehagen”, zo zongen de Engelen. 't Kindeke Jezus kwam op aarde om de mensen te vertellen dat God de mensen lief heeft en dat hij als een Vader voor ieder zorgt. Waar we ook zijn op de wereld, altijd is God bij ons en zorgt voor ons. En ook al denken we daar dikwijls niet aan, het is toch zo. Maar nu moet je er aan denken, nu, op Kerstmis, vooral. Want op Kerstmis herdenken we de geboortedag van Jezus. Dan klinkt het ons van alle kanten tegen : „God heeft U lief !” De lichtjes van de Kerstboom brengen die boodschap, en de besjes van de hulst, en de blijde kinderstemmen. Maar

jij, mijn kleine Lieske, deed ogen en oren dicht, en zag of hoorde niets van dat alles . . .”
Nu begreep Lieske. Langzaam drongen Moeder's woorden tot haar door. Nog nooit had ze zó het Kerstfeest begrepen.
Toen Vader boven kwam en de weinige kaarsjes aanstak van het boompje dat bij Moeder's bed stond, zong ze zachtjes mee :

Ere zij God, vrede op aarde
in mensen een welbehagen . . .

TERUG NAAR HUIS

DOOR

W. J. STRIJT

LIDA en haar kleine zusje Winnie hadden de auto van meneer Van der Sande nagezwaaid, tot ze verdwenen was om de hoek van de Grote Gracht. Nu hingen ze min of meer verveeld tegen de vensterbank en zwegen. Achter hen, in een hoek van de huiskamer stond de grote, kleurig versierde kerstboom vol witte, nog nieuwe kaarsjes. Vanavond was het Kerstavond en dan zou de boom voor de eerste maal worden aangestoken. Lida en Winnie beiden herinnerden zich van vorige jaren, hoe heerlijk het altijd geweest was, als moeder een voor een de kaarsjes aanraakte met een lucifer en het al lichter en blijder werd in de warme kamer. Mooier nog dan overdag glansden dan de versierselen, donkerder en groter werd de boom. Later, wanneer ze genoeg hadden van het stille kijken, werd de lamp aangedraaid en deden ze samen met moeder spelletjes.

Het gezicht van Lida werd strak en ontevreden. Vanavond zouden zij en Winnie alleen zijn met Mien, de dienstbode, wat was er dan voor prettigs aan Kerstavond? Moeder was mooi aangekleed weggegaan met meneer Van der Sande en had gezegd, dat ze vanavond limonade kregen en kerstkrans, en dat Mien nu spelletjes met hen zou doen. Maar Lida hield niet van Mien, ze had een hekel aan haar schelle, ruwe stem en aan haar rode werkhandschoenen. Lida had ook een hekel aan meneer Van der Sande, omdat hij moeder altijd wegnam van Winnie en haar, omdat hij over een paar maanden hun tweede vader zou worden en dan altijd bij hen wonen zou.

Met een zucht sloeg ze haar arm om haar zusje heen. „Wat zullen we gaan doen?” vroeg ze lusteloos. Maar ook Winnie wist niets te bedenken en zo bleven ze naar buiten staan kijken op de drukke verkeersweg, waar de mensen haastig voortliepen, de kragen hoog, het lichaam enigszins voorovergebogen in verweer tegen de felle Oostenwind, die door de straten blies. Het was vinnig koud. Als een vale, grijze sluier hing de lucht boven de grote stad en bleek uitgeslagen waren de straatstenen. Enkele winkels aan de overkant hadden reeds lichten aan; ze zagen, hoe de bedienden pakje na pakje in papier wikkelden en hoe telkens andere mensen hun inkopen deden aan de brede toonbanken.

„Denk je,” zei Winnie, „dat alle mensen Kerstfeest vieren?” Lida glimlachte met de meerderheid van haar tien jaar. „Nee,” zei ze dan, „natuurlijk niet, je weet toch, hoe Pim van den schoenmaker vanmorgen juist vertelde, dat zij nog nooit een kerstboom gehad hadden! Maar wat hebben *wij* nu aan een kerstboom, als moeder er niet is! Vind jij het soms leuk, vanavond met Mien?” Winnie aarzelde een ogenblik; ze was zachter en eenvoudiger van aard, dan haar zusje en niet als deze hinderde het haar, dat Mien zo heel anders was dan moeder. Maar ze zag te veel tegen Lida op, om een afwijkende mening te durven uiten en dus zei ze langzaam,

„nee, 't is niets leuk.” „Weet je,” vervolgde Lida hartstochtelijk, „ik vind het gemeen van moeder om uit te gaan met meneer Van der Sande en ons alleen te laten. O, ik heb een hekel aan hem; ik zou weg willen lopen en nooit meer terug komen! Jij niet? Zou jij niet willen, Win? Denk eens, hoe heerlijk het zou zijn, als wij samen naar oma gingen?”

Winnie keek haar opgewonden zusje verbaasd aan. „Dat kan toch niet, wij hebben immers geen geld voor de trein!” „Maar zou je het willen, Win?” Lida vroeg het dringend. Haar felle, blauwe ogen werden donkerder, haar mond opende zich in gespannen afwachting. „Ik wel,” zei Winnie, nu ook geestdriftig. Ze hield veel van de lieve, oude dame, die vertelde van vader, toen hij klein was; die haar dikwijls naar zich toe trok, om dan zacht te zeggen, „wat lijkt je toch op je vader, klein meisje van me!” Doch weer voegde ze er aan toe, „Lida, we hebben immers geen geld voor de trein.”

Maar Lida lachte vrolijk, ze trok Winnie mee naar het midden van de kamer en draaide haar uitgelaten in het rond. Dan ineens ernstig wordend, fluisterde ze: „Weet je, we maken onze spaarpot leeg, en nemen al het geld mee. Als moeder dan vanavond laat thuis komt, zijn wij weg, lekker! en bij oma is het heerlijk. Ze vindt het natuurlijk fijn, als we voor goed bij haar komen.”

Toen gingen ze rustig, als grote mensen, aan tafel zitten en bespraken het plan. Straks, na het middageten, als Mien in de keuken afwaste, zouden ze wegsuipen en naar het station gaan. Mien zou niets merken, voor ze in de kamer kwam om de kerstboom aan te steken. Lida verkneuterde zich. Wat een gezicht zou Mien zetten, als er niemand binnen was! En moeder, wat gek zou die kijken, als ze het hoorde!

De schemer viel; de hoeken van de kamer waren met duisternis gevuld, de ramen stonden als bleke vlekken in de wand en de haard wierp zijn rode gloed tot ver onder de tafel.

„Weet je, wat we maar moesten doen,” zei Lida plotseling, „dat kleine boompje naar Pim brengen, vind je niet, Win?” Winnie knikte. „Ja, dan heeft hij ook een kerstboom,” zei ze, omziend naar het kleine namaak kerstboompje, dat onder de grote boom stond. Jaren geleden had Winnie het eens van een tante gekregen en ieder Kerstfeest opnieuw had ze het weer bij de grote boom gezet. In haar hart vond ze eigenlijk het kleine boompje nog mooier dan de grote, omdat zij zelf het helemaal op mocht sieren en zelf de dunne kaarsjes mocht aansteken. Maar ja, nu ze naar oma gingen, had ze het boompje eigenlijk niet meer nodig en Pim zou het zeker prachtig vinden. „Ja, we moeten het maar aan Pim geven,” herhaalde ze nog eens vastbesloten. Daarna zwegen ze. Het duister werd dieper, roder leek het vuur en wijder de stilte. Zo bleven ze samen in de besloten, warme veiligheid van de kamer, wachtend op het avondeten.

Voorzichtig hadden ze de deur achter zich gesloten en nu liepen ze samen buiten. Lida had Winnie hard meegetrokken, de hoek om en de gracht op; daar eerst voelde ze zich veilig en begon ze rustig te lopen. Ze ging fier rechtop. Haar rechterzak was zwaar van het geld, dat ze met veel moeite uit de twee groene varkens geschud had en onder haar linkerarm droeg ze voorzichtig de grote doos met het kerstboompje voor Pim. Ze spraken niet veel. Ongelijk klonken hun snelle voetstappen over de verlaten gracht.

De wind was gaan liggen ; de koude stond onbeweeglijk over de donkere aarde. In het rimpelloze water van de gracht spiegelden de lantaarnlichten rustig, de maanlicht overvloedige hemel was wonderlijk diep blauw en kwistig overstrooid met flonkersterren.

Het was een stevig eind naar Pim's huis. Ze kwamen over een groot plein, waar nog hoge stapels kerstbomen lagen te geuren. Voor een mosselenkraampje stond een groepje mannen te eten, de rood verweerde gezichten geel beschenen door flakkerend olielicht. Vaster klemde Winnie Lida's hand. Ze was niet gewend 's avonds buiten te komen en deze mannen met hun harde, onverschillige stemmen, beangstigden haar. Maar Lida ging onbevreesd voorbij. Haar ogen glansden voldaan. Ze dacht aan moeder en aan meneer Van der Sande. De bitterheid, die zich langzaam aan in de trotse kinderziel verzameld had, scheen weg te vloeien in blijdschap over deze grootse voldoening ; op deze wijze nam haar kleine hart wraak over het geleden onrecht.

Er waren niet veel mensen voor wie Lida liefde voelde. Eigenlijk waren het er maar twee ; moeder en juffrouw Borns, bij wie ze een jaar in de klas gezeten had. Eens toen ze na vieren helpen mocht bij het opbergen van boeken en schriften, had ze een bloemenvaas omgegooid. De scherven grijs aardewerk hadden verwijtend op het rode zeil gelegen. Toen was ze in snikken uitgebarsten. Die mooie vaas ! de vaas van

de juffrouw ! Maar deze zelf had haar verschrikt naar zich toegetrokken. „Kindlief, heb je je bezeerd ?”

Rustig als altijd had Lida de volgende dagen in de klas gezeten, schijnbaar was ze het voorval vergeten, maar het volgende jaar, toen ze een andere onderwijzeres kreeg, stond ze telkens weer om vier uur te wachten, tot juffrouw Borns wegging. Dan liep ze schuchter mee, tot de onderwijzeres vriendelijk zei, „nu mag je niet verder, Lida, anders kom je te laat thuis.” Dan gaven ze elkaar een hand en glimlachten en juffrouw Borns, verder gaande, verwonderde zich steeds opnieuw over deze stille trouw, waarvan zij de oorzaak niet gissen kon. Maar Lida, de dingen fijn en zuiver aanvoelend, kon nooit meer vergeten, hoe juffrouw Borns het eerst aan haar gedacht had en niet aan het verloren gegane bezit.

„Kijk eens, Lida,” Winnie bleef stil staan en wees naar een café, waaruit

met veel moeite uit de 2 groene varkens geschud

verwarde geluiden naar buiten klonken. De deur stond half open en in de blauwige nevel zagen zij het grote buffet met de vele, kleurige flessen. Er werd gedanst. Mannen met petten op draaiden rond met opzichtig geklede vrouwen. Boven de hoofden hingen dennetakken en papieren kerstklokken en helemaal achterin de lange, smalle zaal stond een grote kerstboom vol elektrische lichtjes. Maar Lida trok het zusje mee. Eén van de mannen had haar lachend toegeknikt. „Kom mee,” zei ze, „die mensen zijn dronken, we zijn nu zo bij Pim.” De schoenmaker woonde naast een armoedig snoepwinkeltje in een nauwe, donkere straat. Even aarzelde Lida, voor ze aanbelde, en toen een opgeschoten meisje de deur open had gemaakt, reikte ze vlug de doos toe. „Asjeblijft,” zei ze enkel, „voor Pim.” Haastig ging ze terug met Winnie naast zich. „Nu moeten we gauw naar het station,” zei ze opgelucht, toen ze weer in een drukke winkelstraat liepen. „Vind je het niet leuk, Win? Samen in de trein?” Maar Winnie antwoordde niet. Ze had zich lopen vermaken met haar ogen bijna dicht te knijpen en zo te kijken naar de lantaarnlichten. Prachtige lichtstralen schoten dan naar alle kanten uiteen en als je het hoofd bewoog, bewogen de stralen mee, Maar eensklaps, wat was dat? wat wonderlijk groot en helder werden de stralen! Ze bleef staan en staarde en ook Lida was blijven staan en samen tuurden ze nu door de smalle deuropening de zaal in, waar dat heldere licht straalde in de top van een reusachtig grote kerstboom. Eerst zagen ze niets anders dan die boom, maar toen hun ogen gewend waren aan het zachte kaarslicht, zagen zij kinderen zitten, lange rijen kinderen.

Een heer kwam naar hen toe. „De deur moet dicht, meisjes,” zei hij. „Waarom staan jullie daar zo, vinden jullie het zo mooi?” Ze knikten beiden zwigend. „Je moogt er wel in komen,” zei de heer glimlachend, „we vieren Kerstfeest.”

„Alstublieft, meneer,” zei Lida beleefd en toen bracht de heer hen naar het midden van de zaal, waar ze zitten mochten tussen de andere kinderen. Het werd juist heel stil, want er zou een verhaal verteld worden. Het was een prachtig verhaal. Van een kind, dat geboren was, heel, heel lang geleden, juist in de nacht, die komen ging. Er had een grote schitterende ster aan de hemel gestaan, een engel was verschenen aan eenvoudige herders en had gezegd: „Heden is de Zaligmaker geboren!” Liefelijke muziek had in het rond geklonken en duidelijk hadden de herders horen zingen: „Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!”

Later, toen het kind een man geworden was, had Hij den mensen geleerd, hoe zij werkelijk God eren moesten en hoe er vrede op aarde zou kunnen zijn. Hij had hun geleerd nederig te zijn en trouw. Hij had gezegd, dat ze goed moesten zijn voor elkaar, dat ze elkander geen verdriet mochten doen. Geen verdriet; beter was het zélf droeve dingen te ondervinden, dan anderen het leven zwaar te maken. Maar het allermoeilijkste en vreemdste, wat Hij hun geleerd had, was, dat ze kwaad met goed moesten vergelden. „Dat is zó ontzettend moeilijk,” zei de heer, die vertelde, „ik kan jullie niet eens uitleggen, hoe moeilijk. Maar misschien hebben jullie zelf al eens ondervonden, hoe moeilijk het is om niets lelijks terug te doen, als je onrechtvaardig behandeld wordt, om dan toch vriendelijk en goed te blijven voor dien ander! En toch moeten we dat altijd proberen,

omdat Jezus, die zelf door de mensen zo vreselijk onrechtvaardig behandeld is, het ons geboden heeft."

De heer vertelde rustig verder, maar Lida's gedachten bleven achter. „Niets lelijks terug doen, als je onrechtvaardig behandeld wordt . . .” Toen de kinderen opstonden om te gaan zingen, stond ook Lida op. Ze nam Winnie bij de hand. „Kom mee,” „Gaan we weg,” vroeg Winnie verwonderd, toen Lida de rij uitging en naar de deur toe liep. „Ja,” zei Lida, „we gaan naar huis.” „Naar huis? Niet naar oma?” Winnie vroeg het verschrikt. „Nee,” zei Lida, „dat kan nu immers niet meer, we moeten naar huis.” Winnie begon zachtjes te schreien; ze was moe geworden van deze vreemde avond en het was buiten zo bitter, bitter koud. Waarom waren ze wegge- lopen, nu ze toch weer naar huis teruggingen? Moeder zou zo vrese- lijk boos zijn en Mien, Mien natuur- lijk ook! Ze keek naar Lida, die daar maar naast haar liep zonder iets te zeggen. „Heb je het geld verloren?” Maar Lida hoorde niet, wat haar zusje zei. Zwijgend ging ze, met wijde, schitterende ogen en een vastberaden trek op haar gezicht. Kwaad met goed ver- gelden, zoals Jezus wilde.

. . . Dus teruggaan naar moeder, die hen alleen had gelaten op Kerstavond.

Had moeder misschien ook nog nooit van dien Jezus gehoord? Terug naar huis, waar straks meneer Van der Sande zou komen wonen, tegen wien ze voortaan vriendelijk zijn moest, omdat Heer Jezus wil, dat je goed zult zijn voor iedereen. Terug naar Mien, die ze niet meer uit de hoogte behandelen mocht, omdat je nooit een ander verdriet mag doen.

Het was druk op straat. De winkelramen lokten met hun felle lichten nog vele kijkers en kopers; auto's suisden toeterend voorbij, trams rumoerden hol over de bevroren grond.

Maar Lida merkte van dit alles niets; klein en nietig tussen de onver- schillige grotestads-drukte, liep ze zwijgend onder de diepe, besterde winterhemel de weg terug naar huis. Moeder zou boos zijn en haar straffen. Iedereen zou willen weten, waarom ze wegge- lopen was en waarom ze weer uit zichzelf terug kwam. Het zou alles akelig zijn, want thuis hadden ze nog nooit van dien Jezus gehoord. Toch ging ze zonder aarzelen.

Zwijgend ging ze

Omdat Jezus, wiens geboorte vandaag door de mensen werd herdacht, het van haar verlangde, omdat ze voelde dat *Hij* gelijk had en niet zichzelf met al haar boze, harde gedachten. Een vreemde, eenzame avond was het voor Winnie geweest, een, die in geen enkel opzicht herinnerde aan de Kerstavonden van andere jaren met de brandende boom, de spelletjes en de limonade. Maar toch . . . toch . . . nog nooit had ze zo'n fijn, teer Kerstgevoel in zich gehad als deze wonderlijke Kerstavond met niets dan de standjes van moeder en Mien in het vooruitzicht.

HET STALLETJE.

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Uw Jezuken ligt zo allene,
Een ezeltje maar en een osje zijn daar,
Och, 't ligt er zo bitter te wenen!

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Neem 't Kindeke lief in uw armen;
In d'armpjes zo klein, aan uw harteke rein.
Daar 't Kindeke zich wil verwarmen.

Komt kinderkens komt, in het stalleken komt,
Uw Jezuken ligt zo allene,
Komt allen met spoed, naar 't Kindeke zoet,
Och laat het toch langer niet wenen.

(Psalterke, ADR. HAMERS.)

EEN KERSTSPROOKJE

DOOR

L. SPELBERG-STOKMANS

HET is zo heel lang geleden, toen de aarde, waarop wij wonen geschapen werd, dat niemand van ons precies weet, wat er toen allemaal gebeurd is. Tegenwoordig kan je alles in boeken of kranten precies lezen, maar wat wij van heel, heel, heel vroeger weten, moeten we maar zo'n beetje raden uit wat de mensen elkaar hebben verder verteld. Dan weet je het nog nooit helemaal, want de aarde is zo groot en er zijn zoveel plekjes waar men toen van elkaar nog niets af wist, dat al die verhalen weer verschillend zijn.

Zo heb ik horen vertellen, dat eens, toen de aarde nog heel jong en fris was en alles er voor het eerst groeide, — de engelen onder de mensen woonden. De aarde was toen één vreugdehof, waar iedereen gelukkig kon zijn. De mensen waren blij met alles, wat door God geschapen was en waar zij met volle teugen van mochten genieten. Wat was er veel en hoe was het mogelijk, dat God de aarde zó rijk had kunnen maken! Hoe groot was zijn liefde, om Zijn mensenkinderen zoveel te schenken!

De engelen wezen hen overal de weg door deze vreugdehof, leerden hen voedsel te vinden, om hun lichaam in stand te houden en deden hen tot in de kleinste schuilhoekjes de wonderen van Gods' schepping kennen, van het kleine duinviooltje, dat beschroomd zijn bloemengezichtje uit de groene blaadjes steekt, tot de steile berghellingen, die naar de hemel wijzen en waartegen een mens zich zo klein kan voelen als de mier aan zijn voet.

Ontdekkingsreizen waren het, die de mensen dagelijks maakten in de vreugdehof. De kleine kinderen, die geboren werden, konden natuurlijk niet altijd mee en de moeders bleven dan ook vaak thuis om op de kleintjes te passen. Vandaar, dat moeders vaak meer erg hebben in zo'n klein duinviooltje en vaders in de steile en stoere berghellingen. Maar toch behoefden ze niet altijd thuis te blijven. De engelen zorgden er wel voor, dat zij ook eens iets meer van de aarde te zien kregen en stuurden hun boden, de kleine, fijne elfjes, om op de kindertjes te passen. Met een gerust hart konden de moeders dan weggaan, want bij de elfjes waren hun kinderen veilig. Zij zongen de hele kleintjes in slaap, wanneer het daglicht te scherp werd voor hun zwakke oogjes en zij met hun knuistjes die oogjes rood wreven, en krijsten van ongemak. Zij tilden voorzichtig een kleine peuter overeind, die door zijn dikke buikje de steen voor zijn voetje niet had kunnen zien en voorover gestruikeld was met zijn neus in het zand. Zij namen de groteren bij de hand en wezen hen op alle grote en kleine bloemen langs de weg. Op het kleine zwarte stipje, dat eerst een stofje leek, maar later een diertje bleek te zijn, veel en veel kleiner dan zichzelf, maar dat toch ook leefde en een bestemming had op aarde.

Zij lieten hen zien hoe mooi het was, wanneer de grote zon begon te dalen en ging verdwijnen achter de heuvelrand in de verte en vertelden, hoe straks,

wanneer zij zelf in slaap zouden zijn en hun ouders weer waren teruggekeerd, de hemel donkerder en donkerder zou worden en vol zou zijn met mooie lichtende sterren.

Eigenlijk leerden de elfjes aan de kinderen op eenvoudige wijze, wat de engelen aan de grote mensen leerden, zodat zij er later, wanneer zij ook meemochten op de ontdekkingsreizen, meer van zouden begrijpen en genieten.

Blijdschap was er in de vreugdehof. Er werd gedanst en gezongen; daar deden ze allen aan mee, groten en kleinen, engelen en elfen. En niemand vond dat vreemd. Zij zongen tesamen de Ene Muziek, die iedereen kende,

en waar zij telkens weer andere wijzen op bedachten, de Muziek, die overal opklonk en alle levende wezens blij maakte. Die muziek was van God, dat wisten zij Allemaal: — daarin zongen zij hun vreugde en dankbaarheid uit waarvoor zij geen woorden konden vinden — daarin was één blijde jubel, de jubel van de aanbidding van God.

Jammer genoeg is het niet altijd zo op de aarde gebleven. Dat kwam zo. De mensen hielden op met hun onderzoekingstochten. Dichtbij blijven vonden zij toch gemakkelijker. Planten, die zij onderweg hadden gevonden, brachten zij mee en zetten die in de grond dichtbij de plek, waar zij woonden. Zo begonnen zij hun eigen voedsel te verbouwen. Nu, dat was goed, want grote mensen moeten er nu eenmaal voor zorgen, dat zijzelf en hun kinderen in leven blijven. Maar niet goed was het, dat

zij nu het stukje grond, waar zij woonden met heel andere ogen begonnen te bekijken dan vroeger. Eerst was het : wat moeten wij dankbaar zijn, voor wat God ons allen geeft. — Maar nu werd het voortaan : dit is onze grond, en wie het waagt die aan te raken, zal eens zien, wat er gebeurt ! Dat werd het begin van allerlei narigheid, die gemaakt heeft dat alle vreugde onder de mensen ging verdwijnen.

Geloof je nu heus, dat mensen, die zo vechten voor wat zij het hunne noemen, vrienden kunnen zijn onder elkaar ? Dat was toch immers onmogelijk. Want ieder, die zich even te ver waagde, werd onmiddellijk de vijand van hem, die er woonde.

Nee, het was met de vriendschap en het geluk onder de mensen vreemd gesteld. Zij leefden niet langer voor en met elkaar ; ieder zorgde alleen voor zichzelf. Hoge muren begonnen zij te bouwen opdat zij elkaar maar niet in de weg zouden behoeven te komen. Maar overal, waar zo'n muur werd opgericht, werd de zon buitengesloten en het licht gedempt. De engelen schrokken en vluchtten weg. Zij voelden zich niet meer thuis op de aarde, waar alles zo vreemd begon te worden en Gods muziek vergeten scheen te zijn. Eerst bleven de elfjes nog met de kinderen spelen. Zij merkten nog niet hoe alles ging veranderen, want bij de kinderen bleef het nog lange tijd zoals het was. Daar werden nog gezongen, de wijzen van de Muziek. Maar als de ouderen dit hoorden, schudden zij glimlachend het hoofd en zeiden : „Hoor eens hoe zij zingen. Het zijn nog echte kinderen, die nog niet weten, wat er in de wereld te koop is. Later zullen zij zelf wel lachen om die kinderachtige wijsjes !” En zij kregen gelijk, want toen de kinderen ouder en volwassen werden, begonnen zij er zich over te schamen en keken naar de elfjes, hun speelmakertjes en vriendjes, niet meer om. Bedroefd gingen toen ook de elfjes heen, Nu waren er nergens op de aarde hemelse wezens meer. De mensen vonden dat helemaal niet erg, want zij hadden er werkelijk geen tijd meer voor en bovendien . . . engelen en elfen bestonden toch niet echt. — Dat hadden zij maar gedroomd, toen zij nog jong en gelukkig waren in de vreugdehof.

Toch konden zij met al hun druk-zijn en gewichtig-doen een onrustig gevoel in hun hart maar niet onderdrukken. Het leek aldoor, alsof zij iets misten. Wat kon dat toch zijn ? Tot een van hen in een verloren ogenblik begon te neuriën en daarbij zacht de snaren van een oud vergeten instrument aantokkelde. Toen kwam er in de ogen van enkelen een nieuwe glans : Dat waren de klanken van vroeger, die zij al die tijd vergeten hadden ! Zij probeerden ze weer na te spelen en te zingen, maar konden niet goed meer op de wijs komen en bleven halverwege steken. Arme mensen !

Een enkele van hen, die door iedereen dwaas genoemd werd, zat luisterend stil en probeerde zich elke dag iets meer te herinneren van die muziek. De anderen vonden die zo mooi, dat zij probeerden de klanken ervan op een machinetje na te maken. Nu behoefden zij er geen moeite meer voor te doen en konden zij elk ogenblik het hemelse wijsje horen. Maar het maakte hen niet langer blij en begon spoedig te vervelen. Het machinetje brak en werd bij de meesten tussen de rommel in een verloren hoekje gezet. Niemand dacht meer aan Gods muziek, die blij en gelukkig maakt — Zonder die muziek kon men immers ook best leven ?

Maar de engelen zagen vanuit de hemel op hun vroegere vrienden neer.

Wat was alles nu treurig daar beneden! De muziek was van de aarde weggevlucht, terug naar de hemel, waar zij veilig was. Maar wat bleef er nu nog voor vreugde onder die arme mensenkinderen over? Overal was haat en vijandschap in plaats van liefde. Over de hele aarde hadden de mensen zich verspreid en waren in groepen bij elkaar gaan wonen, maar de ene groep gunde de ander niet, dat die iets meer bezat. Vreselijke oorlogen werden er gevoerd uit begeerte naar bezit en naar macht. Als het om het „hèbben”, ging zagen de mensen er niet tegenop om elkaar het leven te benemen, dat zij toch *allen* van God ontvangen hadden.

en knipten die met een groten gulden hemelschaar in stukjes

Koud en donker werd zo het leven op aarde, vreugdeloos en zonder muziek. Door een groot medelijden bewogen namen toen de engelen de muziek van God en knipten die met een grote, gulden hemelschaar in duizenden en nog eens duizenden stukjes.

Die ontelbaar vele kleine stukjes strooiden zij toen vanuit de hemel uit over de aarde, zodat in elk mensenhart één zo'n klein stukje terecht kwam. Vanaf dat ogenblik zouden de mensen niet meer ongelukkig behoeven te zijn over de vreugde, die zij verloren hadden, want wie heel stil was en luisterde, hoorde iets van de Eeuwige Muziek in zijn eigen hart.

Nu zou je natuurlijk denken, dat het toen alles weer goed en gelukkig zou worden op de aarde? Maar dan weet je nog niet, dat er zovelen zijn, die alles weten en kunnen, behalve eenvoudig blij en gelukkig zijn. Voor alles

kunnen zij zich druk maken, maar om een blij, gelukkig mensenkind te zijn, moet je je juist niet altijd zo druk maken. Dat wisten de mensen niet, en daarom bleef het even eentonig en droevig op aarde als tevoren, niettegenstaande het stukje van de ene muziek, dat nu in ieders hart verborgen lag.

Eens, toen de zon al lang gedaald was, en de sterren hoog aan de hemel stonden, hoorde een van de engelen, die de wacht hield, een ongewone klank. Ja, het kwam van beneden. Hij luisterde nog eens goed en — ja . . . daar hoorde hij heel ver weg een zachte muziek. Waren de mensenkinderen dan die muziek toch niet helemaal vergeten? Hoe lang was het nu al geleden, dat hij zo iets van beneden gehoord had? De engel wist het zelf niet meer. Voorzichtig wekte hij nog enkele andere engelen om ook eens mee te luisteren, want hij kon maar niet geloven, dat hij zich niet vergiste. Maar ook zij waren ervan overtuigd, dat ergens op de aarde de Ene Muziek geklonken had, al was het dan heel zacht. Tesamen daalden zij in de donkere nacht op de aarde neer en zochten in het open veld, waar zij vroeger zo menig maal met hun mensenvrienden gedanst en gezongen hadden.

Wel wat verbaasd, omdat in deze vrije en open ruimte geen enkel mensenkind meer te vinden was, gingen zij zoeken in de richting van het geluid en kwamen langs de vele muren van de mensenhuisen. Steeds dichterbij klonk de muziek, maar niemand scheen er op te letten. Daar waar de huizen terugweken en meer van de sterrenhemel te zien was, konden zij de muziek duidelijker verstaan. Heel teer en heel zacht klonk het, maar zij herkenden duidelijk de bekende tonen van Gods Muziek! Wat waren de engelen blij! Voorzichtig gingen zij over een smal paadje naar een klein huis, dat alleen stond, wat verder van de anderen. In de schuur van dat kleine huis brandde een lichtje. . . . Engelen kunnen altijd overal binnenkomen, — zij kwamen dan ook binnen in deze schuur, die de stal was voor een paar koeien en een ezel.

Een klein kindje was geboren, een kindje van mensen, zoals er zovele geboren worden, op de aarde. Het had niet eens een wiegje en ook geen kleertjes! Zijn moeder had het in doeken gewikkeld en neergelegd in de kribbe, waaruit de dieren hun voedsel kregen. Maar bij de komst van dat kleine kindje had de Muziek weer geklonken juist als eenmaal, toen alles nog zo goed was op de aarde. Zou het nu weer worden, zoals het toen geweest was? Zou er weer blijdschap komen onder alle mensenkinderen? Zou de Godsmuziek van dit ene kleine kind in staat zijn, om die in al de mensenharten op te wekken?

Het was moeilijk om deze plek, waar al de vreugde van de hele aarde aanwezig scheen te zijn, te moeten verlaten en zich af te moeten wenden, van de stralende blik, waarmee de moeder naar haar kindje keek — maar de engelen wisten, dat zij ook voor de andere mensenkinderen te zorgen hadden, die onwetend van dit alles in duisternis en gemis voortleefden. Toen zij weer buiten waren gekomen in de donkere nacht, zeiden zij tot elkaar: „Wij moesten deze blijde boodschap aan alle mensenkinderen mee kunnen delen, zodat zij weten, dat Gods Muziek op aarde is teruggekeerd.” — Zij gingen weer terug in de richting vanwaar zij gekomen waren, maar in alle huizen sliepen de mensen nog een zware slaap.

Toen kwamen zij eindelijk in het open veld, waar zij op de aarde waren neergedaald en zongen daar samen hun blijde boodschap in een jubelzang, die wijd uitklonk over het veld : „Ere zij God ! — Vrede op aarde ! God heeft in de mensen een welbehagen !”

Als machtige orgelklanken rees deze zang op in de stille nacht.

Had iemand het gehoord ? Of was er niemand meer, die luisterde ?

Ja toch, een paar mensengestalten rezen overeind uit het donkere veld. Drie arme herders waren het, die deze nacht de wacht hielden over hun kudden. Uit eerbied knielden zij neer en bogen het hoofd. Toen het lied verklonken was en de engelen weer waren heengegaan, stonden zij op en volgden de ster, die hen de weg wees naar het kleine kindje, het kindje, dat de mensen de Godsmuziek in hun eigen hart weer zou doen verstaan. De eenvoudige herders verstonden, wat voor anderen verborgen bleef, omdat zij konden luisteren en zich konden buigen.

Zij droegen de blijde tijding, die de engelen hun hadden meegedeeld verder onder de mensen, opdat allen het kind, dat Gods Muziek weer op de aarde had gebracht, zouden aanbidden.

Vanaf dat ogenblik kan elk mensenkind, dat geluisterd heeft en zich heeft gebogen voor het kleine kind, dat later onder de mensen ging, om hen vreugde te brengen en hen de Godsmuziek opnieuw te doen verstaan, het kleine stukje daarvan, dat hij in zijn eigen hart draagt beluisteren. Hij kan die Muziek laten klinken en samenstemmen met die van anderen tot het wordt tot één groot gezang, dat wijd uit klinkt over de gehele aarde : „Ere zij God ! Vrede op aarde ! God heeft in de mensen een welbehagen !”

MUZIEK VOOR DE ENGELLEN

DOOR

MARIE SCHMITZ

ER liepen langs een modderige landweg twee mannen. De een, een grote forse kerel, droeg een harmonica aan een riem over zijn schouder, de ander, die kleiner was en ook jonger, hield een viool in een doek gewikkeld onder de arm. Een vuil mager hondje sjokte achter hen aan, met zijn snuffelend neusje langs de weg.

De vorige dag had het gesneeuwd, maar de sneeuw was gesmolten. Hun voeten waren nat in de kapotte schoenen en zij huiverden in hun haveloze kleren. Het hondje hield zijn kop zo laag langs de weg of hij te moe was om op te kijken.

Het begon al schemerig te worden, hoewel het pas halverwege de middag was. Maar het was ook al eind December en er hingen dikke grauwe wolken boven de winterse velden.

„Morgen Kerstmis,” zei de jongste van de twee.

„Mij best,” zei de ander onverschillig. „Wij zullen er niet veel van merken, maat.”

„Jammer genoeg,” zei de jongste met een zucht. „Daar kan ik best weer eens naar verlangen, Janus, naar zo'n ouwerwets Kerstfeest. Een boom met lichtjes en al die blinkende rommel en een hoop kinderen eromheen, die alle ouwe Kerstliedjes zingen die je kent.”

„Janus lachte zo hard, dat het hondje er verschrikt van opkeek.

„Je hebt een sentimentele bui, vrind! Heb je soms een glaasje te veel op vanmorgen, in dat cafetje waar we gespeeld hebben?”

„Ik denk, dat ik dat nog van vroeger heb,” zei de vioolspeler. „Vroeger, toen ik nog een kind was, toen vierden we wel Kerstmis, Vader en Moeder en wij allemaal, met een Kerstboom en muziek . . . Dat raak je nooit meer helemaal kwijt, zie je.”

Janus haalde zijn schouders op.

„Kerstmis,” zei hij, „dat is een feest voor de rijke Pieten: lekker eten en drinken en dure kleren aantrekken en feestvieren in mooie zalen met veel licht en muziek. Nee man, niks voor ons, Kerstmis!”

„Och, dat weet ik nog zo niet,” zei de vioolspeler zachtjes. „Kerstmis is toch ook nog wel wat anders dan feestvieren en lekker eten en drinken!”

„O jawel,” zei Janus spotachtig, „een beetje extra hard werken bijvoorbeeld. Dat is het voor ons, zie je. Als we wat geluk hebben tenminste en ergens spelen mogen in een goeie herberg, waar veel mensen komen. Want met Kerstmis, dan zijn de mensen in een plezierige bui; dan zijn ze goedgeefs, dan hebben ze nog wel eens een paar extra centjes over voor een armen muzikant.”

Hij sjoerde zijn harmonica wat vaster over zijn schouder en wees naar rechts, waar in de verte de torens van een stad tegen de lucht opstaken.

„Daar moeten we zijn, vrind. Een grote stad, drukte en vertier, daar

houden de mensen nog wel van wat vrolijkheid en een mopje muziek. Daar zal nog wel wat te verdienen zijn."

De jonge man antwoordde niet meer en zwiĳgend liepen zij verder samen met hun moeie voeten langs de modderweg.

Maar een eind verder splitste de weg zich. Een gedeelte ging naar rechts, naar de stad in de verte, waarheen Janus had geweest ; een ander gedeelte liep naar links. Dat ging naar een klein dorp, dat bij een rivier lag, een arm dorp van misschien 'n honderd huizen. Daar woonden niets dan schippers en vissers, polderjongens en boerenarbeiders. Janus wou meteen de rechtse weg inslaan en hij stapte al een beetje aan, want hij verlangde ernaar in de stad te zijn waar het licht en gezellig was. Maar zijn metgezel bleef opeens stil staan en keek van links naar rechts of hij het met zichzelf niet eens was.

„Nou vriend, waar blijf je ?" vroeg de ander ongeduldig.

„Ik denk dat ik toch maar dáárheen ga," zei de vioolspeler en wees naar links.

„Daarheen ?" vroeg Janus doodverbaasd. „Wat moet je dáár doen ? In dat kale dorp ? Niks als arme drommels, hoor ! Geen cent te verdienen !"

„Daarom juist," zei de vioolspeler een beetje verlegen, „omdat het arme drommels zijn en omdat het morgen Kerstmis is. Dan speel ik maar voor niks. Met Kerstmis geven de mensen mekaar immers geschenken ? Nou, ik wil ook wel eens wat weggeven, al is het maar een beetje muziek."

De harmonicaspeler keek met zulke verbaasde ogen of hij dacht, dat zijn maat nu toch vast helemaal mal geworden was.

„Ieder z'n smaak hoor !" lachte hij en hij sloeg rechtsaf. „Nou, goeie zaken vriend ! — En de hond ?" riep hij dan nog. „Wat moet daarmee ?"

„Die moet zelf maar kiezen !" lachte de vioolspeler en hij sloeg de linkse weg in.

Even stond het hondje stil en keek verwonderd van links naar rechts en van rechts naar links, of hij niet begreep wat zijn bazen eigenlijk wilden. Maar toen nam hij opeens een besluit en zonder ook maar een keer om te kijken draafde hij de linkse weg op, den vioolspeler achterna. Die lachte eens en zei : „Ik geloof dat jij slecht gekozen hebt, ouwe jongen. Bij den anderen baas had je het vast beter gehad, daar zou nog wel een stukje worst zijn afgevallen." Maar het hondje kwispelde alleen maar, of het wou zeggen : — worst of geen worst, baas, ik blijf bij jou.

Langzaam liep de speelman verder en zijn gedachten gingen naar vroeger. Hij dacht er aan hoe hij met de broertjes en zusjes Kerstfeest had gevierd en gelukkig was geweest om de boom met lichtjes, om al het moois en prettigs, omdat Vader en Moeder van hem hielden en omdat het zo heerlijk was thuis. En hij dacht aan alles wat daarna gekomen was. Heel veel moois was dat niet geweest, want hij had niet altijd zijn best willen doen, hij had vaak slecht opgepast, anders zou hij nu ook niet langs de wegen hoeven te zwerven van stad tot stad met zijn viool. En Vader en Moeder leefden niet meer, het ouderlijk huis was weg. Waar moet een zwerver dan naar toe ? Hij keek om zich heen in de doodse winterse wereld en hij voelde zich erg eenzaam.

Het was al donker toen hij het dorpje bij de rivier bereikte. Zo stil en donker lagen daar de huisjes of iedereen sliep. Maar in de herberg zou vanavond nog wel wat volk wezen, die mannen, die een weeklang hard

gewerkt hebben en dan 's avonds in de herberg nog wat vrolijkheid komen zoeken.

Hij duwde er de deur open en ging naar binnen. Er zaten nu alleen nog maar een paar mannen bij de kachel, een schipper met zijn knecht, en bij het buffet met al zijn blinkende glazen en flessen stond de herbergierster.

zijn gedachten gingen naar vroeger

Zij was al niet zo jong meer, haar haar was grijs en aan haar gezicht kon je verdriet en zorg zien.

De speelman legde zijn viool neer en vroeg om een kop koffie. Het hondje was dadelijk achter de warme kachel gekropen. De mannen hielden op met praten en de vrouw zei :

„Zo muzikant, je wou zeker vanavond hier spelen ?”

„Ja,” zei hij, „als 't kan tenminste . . .”

„Als je maar weet dat er niet veel te halen is hier!” zei de schipper.

„Ik kom ook niet om te halen,” antwoordde de speelman, „ik kom nou 's om wat te brengen.”

„Nee maar, jij bent een rare!” lachte de schipper. „Heb jij soms centen te veel?”

„Dat nou niet. Maar daarom wil ik toch wel eens wat weggeven . . . als het Kerstmis is. Al is het maar een beetje muziek.”

„Nou, dat kan een feest worden! Geloof maar dat ze komen zullen!” De mannen waren weggegaan; de speelman was nog maar alleen met de herbergierster. Het was nu een stil uur voordat de avonddrukte zou beginnen.

Peinzend zat hij bij de kachel. Hij was moe van het lange lopen. Het hondje, dat wat te eten had gehad, sliep alsof het voorgoed thuis was.

Thuis! . . . De man zei het woord bij zichzelf en zijn hart was vol verlangen. Maar voor ons is er geen thuis, dacht hij. Waar ga je nou morgen weer heen, zwerver en overmorgen en alle dagen? Dan sjouw je weer langs de wegen en je mag blij zijn als je ergens je hoofd mag neerleggen en een hap eten hebt om te delen met je hond. Ik had maar met Janus mee moeten gaan, Janus is slim en brutaal, die haalt overal wel wat op. En met je tweeën is het ook makkelijker dan zo alleen. Hij schrok van zijn eigen gedachten. Had hij nu al spijt? Nee toch!

„Ben je maar zo alleen, vrouw?” vroeg hij dan aan de herbergierster, die glazen spoelde aan het buffet.

„Ja,” zei ze, „want mijn man is dood en mijn zoon is verleden jaar getrouwd en weggetrokken naar een ver land.”

Geen wonder, dat haar ogen bedroefd staan, dacht hij.

Maar de stilte in de herberg duurde niet lang meer. Al gauw kwamen ze opzetten, de boeren en de schippers in hun Zondagse plunje, het kruideniertje van om de hoek en de smid, die zijn zwarte gezicht had schoongewassen. Er kwamen allerlei mensen die anders nooit een voet in de herberg zetten, want het nieuwtje dat er muziek zou zijn en dat de muzikant een rare was, die niet eens centen wou hebben, was als een lopend vuurtje rond gegaan. De herbergierster kwam handen tekort om te bedienen en de speelman legde zijn viool tegen zijn schouder en speelde.

Hij begon met vrolijke eenvoudige deuntjes, die iedereen kende en die ze allemaal konden meezingen. Hij zag hoe hun norske of stugge of bekommerde gezichten rustiger en blijer werden. En almaar werd het voller in de gelagkamer, telkens sloop er weer eentje binnen, zelfs vrouwen, sommigen met een kind, dat zij niet hadden durven thuis laten.

Toen speelde hij geen liedjes meer, hij speelde maar wat hem inviel, wat zijn hart hem ingaf. Soms was het blij en licht, soms klonk het droevig of plechtig, of indrukwekkend, maar altijd was het heerlijk om te horen. En hij zag hoe de mensen glimlachten, alsof zij dachten aan heerlijke dingen van vroeger, zodat zij hun zorgen van vandaag vergaten, of aan geluk dat nog komen kon, zodat zij weer hoop kregen voor de toekomst.

— Nu is het bijna Kerstmis, dacht de speelman toen het al later en later werd. Maar niemand dacht aan de tijd.

Toen speelde hij Kerstliederen, al de blijde en mooie en plechtige Kerstliederen, die hij kende en die hijzelf vroeger gezongen had toen

hij nog een kind was. En terwijl hij luisterde naar de stemmen die meezongen met zijn viool, dacht hij: — Wat kan het me schelen dat ik niemandal verdient vanavond! Zo rijk als nu heb ik me nog nooit gevoeld!

En toen was het uit. De speelman liet de viool zakken en de mensen stonden op. Niemand zei een luidruchtig woord; stil trokken zij naar buiten de Kerstnacht in.

„Gelukkig Kerstfeest, Moeder,” zei hij tegen de vrouw en veegde zijn voorhoofd af dat gloeide.

„Een gelukkig Kerstfeest, jongen, dat heb ik al,” zei de vrouw. „Door jouw muziek. Muziek voor de engelen,” zei ze er zachtjes achter.

„En mag ik nu vannacht hier bij de kachel blijven slapen?” vroeg de speelman. „Het is te laat om verder te trekken en ik ben moe.” „Ik heb voor vannacht nog wel een bed voor je,” zei de vrouw. „En ook voor morgennacht. En voor altijd, als je wil . . .”

Verrast keek hij haar aan.

„Bedoel je dat ik hier zou kunnen blijven Moeder?” vroeg hij. „Kan je me dan gebruiken? Heb je werk voor me?”

„Werk genoeg. En een thuis als je wil.”

„Een thuis!” zei de man en hij zuchtte van geluk. „Een thuis voor mij en mijn hond. Wie had dat kunnen denken?”

De vrouw knikte hem toe en haar gezicht was vol vriendelijkheid en goedheid.

„De dingen lopen altijd anders dan je denkt,” zei ze. „Nu zie je maar weer: je wou geen geld hebben voor je muziek omdat het Kerstmis was, en Onze lieve Heer betaalt je toch.”

KERSTFEEST

De kerstboom staat weer opgericht
Met hoge rechte stam.
En aan elk kaarsje brandt nu weer
De stille gele vlam.
Met zilv'ren slingers hebben wij
De kerstboom opgesierd
Ter eer van Jezus, die vandaag
Met ons zijn jaardag viert.

(Wijze: Voor onze kleintjes No. 97)

„ZONNESCHIJN”
DE BRON VAN ONTSPANNING EN
ONTWIKKELING VOOR UW KINDEREN!

Wenst U voor Uw kinderen een nuttig geschenk, waarvan zij *een geheel jaar veel plezier* beleven, een geschenk waardoor zij spelenderwijs hun geest verrijken en waarnaar zij 2 x per maand reikhalzend zullen uitzien? Verrast hen dan met een abonnement op

„ZONNESCHIJN”
tijdschrift voor de jeugd, welk fraai geïllustreerd blad door de vele afwisseling welke het biedt, geschikt is voor de leeftijd van 5-15 jaar. Enige der vele rubrieken:

Mooi vervolgverhaal, aardige korte verhalen, Knutselrubriek, Puzzles, Raadsels, Sportrubriek, Vragenbus, Van Vroeger en Nu, Rubriek door Kinderen voor Kinderen, Avonturen van Wo-Wang en Simmy, Ons leuke Hoekje, Bond voor Natuurstudie „Kijk en luister”, Zonneschijnclub, Zonneschijnwedstrijden met fraaie prijzen en bovendien het bijblad „Kiekeboe” (8 pagina's) voor de kleintjes van 5-8 jaar.

De abonnementsprijs bedraagt per kwartaal f 1.65, per halfjaar f 3.25 en voor een gehele jaargang f 6.25, N.O. en W. Indië per zeepost f 6.25 per jaar, buitenland en land-mail f 7.50 per jaar.

Een ieder die zich voor een jaar als abonné opgeeft, ontvangt gratis een aardig jongens- of meisjesboek ter keuze.

**„ZONNESCHIJN” BRENGT INDERDAAD ZONNESCHIJN
IN DE HARTEN VAN UW KINDEREN!**

Vraagt gratis proefnummer bij Uw boekhandelaar of bij de uitgevers!

Administratie „ZONNESCHIJN”
UITGAVE C. A. SPIN & ZOON N.V.
Amsterdam-C. - N.Z. Voorburgwal 271/3